

ISLAMI FEJA E LEHTËSISË

HARUN YAHYA

Hyrje

Feja Islame është feja më e mirë dhe më e përshtatshme për të gjithë njerëzit. Andaj Allahu Islamin e ka pëlqyer dhe e ka zgjedhë si fe të lehtë për mbar njerëzimin. Kështu që njerëzit nuk e kanë aspak të vështirë që ti përshtaten dhe ti nënshtrohen dispozitave, rregullave dhe obligimeve të kësaj feje hyjnore. Kjo fe hyjnore njerëzit i largon nga të gjitha vështirësitë, lodhjet, brengat, pikëllimet, shqetësimet, mërzitjet, mundimet, torturat, hallet dhe dertet. Në të njëjtën kohë kjo fe, njeriun e njofton edhe se duhet ti drejtohet vetëm Atij që e ka krijuar çdo të mirë në dobi të besimtarëve të devotshëm. Dhe si rrjedhojë e kësaj ata duhet vetëm Atij ti besojnë, vetëm Atë duhet ta falënderojnë, vetëm Atij duhet ti mbështeten dhe duhet të kërkojnë vetëm nga bujaria, mirësia, mëshira dhe falshmëria e Tij e madhe.

Ai njeri i cili e benë mik Allahun, i mbështetet dhe i beson Atij, gjatë gjithë jetës së tij në këtë botë do të jetoj një jetë të lumtur, pa pikëllime, pa shqetësime, pa brenga, pa mërzitje dhe pa vështirësi. Prandaj kjo është njëra nga bukurit dhe lehtësitë më të rëndësishme që sjellë feja Islame për atë njeri që e jeton moralin e Kur'anit. Kështu që edhe Allahu në shumë ajete Kur'anore ka njoftuar se të gjitha obligimet dhe ligjet e Tij janë të përshtatshme me natyrshmërinë e njeriut dhe se brenda këtyre nuk gjendet ndonjë vështirësi e madhe.

Allahu në Kur'an ka njoftuar se morali i Kur'anit është i lehtë për tu jetuar dhe se do t'ua lehtësoj punët atyre që do të jenë pjesëtar dhe anëtarë të fesë hyjnore, Islamit.

“Dhe Ne do të drejtojmë ty në më të lehtën” (A'laë, 8)

“... Ai ju zgjodhi ju (ju përcaktoi për të luftuar për rrugën e Tij) dhe nuk ju obligoi në fé me ndonjë vështirësi, në fenë e babait tuaj, Ibrahimit...” (Haxhë, 78).

Edhe Pejgamberi a.s në drejtim të këtyre ajeteve Kur'anore duke thënë: **“Feja është e lehtë”** i ka thirrur njerëzit që të jenë pjesëtar dhe anëtarë të kësaj feje, po edhe në të njëjtën kohë i ka thirrur edhe tu nënshtrohen dispozitave, obligimeve dhe ligjeve të sajë.

Besimi ose zbatimi i obligimeve që njerëzit i shohin si të vështira në fe, janë citur dhe përcjellë pas ardhjes së fesë, nga ana e mushrikëve ose nga ana e jobesimtarëve që kanë dashur t'i largojnë njerëzit nga feja Islame dhe kështu, ua kanë përcjell njerëzve sikur janë pjesë të fesë së vërtetë. Në këtë mënyrë ata, gjithmonë janë munduar që Islamin ta tregojnë si të vështirë në zbatim dhe përveç kësaj, edhe disa persona për veten e tyre e kanë përvetësuar një fe sa për sy e faqe, duke u mbërthyer në mashtrimin e asaj se do të jetë me e pranueshme dhe më e dobishme për vetën e tyre bërja e asaj që është më e vështirë. Dhe me këtë pretendim ata, janë munduar ta tregojnë vetën e tyre më të ditur, më të sinqertë, më sakrifikues, më solidar, më bujar, dhe më besimtarë të forte dhe më të sinqertë.

Ndërsa Pejgamberi a.s muslimanët që i ka pasur afër, gjithmonë i ka urdhëruar ta “lehtësojnë” fenë Islame e jo ta vështirësojnë. Atëherë ajo që u përket besimtarëve të sinqertë është bindjen e këtij urdhrit, dhe mos tua tregojnë njerëzve të vështirë atë që është e lehtë. Në lidhje me këtë temë një thënie e Pejgamberit a.s është kështu:

“Lehtësoni, mos vështirësoni, përgëzoni, mos urreni, kaloni mirë me njëri tjetrin dhe mos bini në mosmarrëveshje”.

Prandaj ky libër është shkruar me qëllimin që njerëzve t'ua përkujtoj dhe këtë thënie të Pejgamberit a.s dhe lehtësinë e zbatimit të fesë Islame. Përveç kësaj ky libër njofton edhe se feja Islame është lloji më i përshtatshëm i jetesës së lumturisë, qetësisë, kënaqësisë, bujarisë, mirësisë, solidaritetit, krijimit të njeriut dhe se jeta që vazhdohet duke iu nënshtruar moralit të Kur'anit është jeta më e bukur që do të jetë për një njeri në këtë botë.

KUR'ANI, ËSHTË NJË UDHËZUES QË TË DËRGON KAH E LEHTA

Ne nuk ta shpallëm Kur'anin për të munduar ty. Ta shpallëm vetëm këshillë (përkujtim) për atë që frikësohet. (Ta Ha, 2-3).

Allahu gjatë gjithë historisë së njerëzve për ta gjetur të vërtetën, të drejtën dhe për të fituar njohuri në lidhje me fenë, njerëzve u ka dërguar libra të shenjtë, dhe në të njëjtën kohë për sqarimin dhe përcjelljen e këtyre librave në mesin e tyre ka dërguar pejgamber. Në mesin e këtyre librave të shenjtë që kanë zbritur nga ana e Allahut gjendet edhe Kur'ani Famëllartë. Kështu që Kur'ani është libri i fundit i shenjtë që ka zbritur për udhërrëfimin e mbar njerëzimit. Allahu veçorinë e udhërrëfyesit në një ajet Kur'anor e tregon e kështu:

Udhërrëfim për njerëz, e zbriti edhe Furkanin (dalluesin e së vërtetës nga gënjeshtria). S'ka dyshim se ata që mohojnë argumentet e All-llahut i pret ndëshkimi i rreptë. All-llahut është ngadhënjyes, shpagimtar. (Ali-Imran, 4).

Të gjitha librat që i ka zbritur Allahu para Kur'anit, janë falsifikua dhe kanë pësuar ndryshime nga ana e njerëzve, mushrikëve dhe armiqve të fesë. Dhe si rrjedhojë e kësaj, këto libra e kanë humbur origjinalitetin e tyre duke iu shtuar dhe bashkangjitur shumë besëtytni, shumë fjalë të kota, të padobishme dhe të pavlefshme. Ndërkaq libri i fundit Kur'ani Kerim deri më tani nuk ka pasuar ndonjë ndryshim dhe që nga tani e më tutje nuk do të ketë ndonjë ndryshim. Sepse Allahu është betuar se atë, do ta mbroj deri në ditën e kiametit dhe se nuk do të lë njerëzit, mushrikët (politeistët), mynafikët (dyfyturëshit), armiqtë e fesë apo dike tjetër ta ndryshoj edhe një shkronjë të vetme në këtë libër hyjnorë. Allahu këtë të vërtetë në Kur'an e tregon kështu:

Ne me madhërinë Tonë e shpallëm Kur'anin dhe Ne gjithsesi jemi mbrojtës të tij. (Hixhr, 9)

Atij nuk mund t'i mvishet e pavërteta nga asnjë anë; është i zbritur prej të Urtit, të Lavdishmit. (Fussilet, 42).

Siç u pa nga ajetet Kur'anore, Allahu qenka mbrojtësi i Kur'anit. Për këtë arsye Kur'ani është një libër i vërtetë që në të, nuk do të ketë ndryshime gjersa të ketë natë dhe ditë në këtë sipërfaqe të tokës. Në të njëjtën mënyrë edhe urdhrat edhe ligjet edhe këshillat që gjenden brenda tij, janë të vlefshme deri në ditën e kiametit. Sepse urdhrat, ligjet dhe këshillat e Kur'anit janë për të gjitha kohërat. Andaj nënshtrueshmëria dhe zbatimi i ligjeve, urdhrave dhe këshillave të Kur'anit për një njeri është një dhunti dhe marsi e madhe që atij i është dhënë nga ana e Allahut. Kështu që Allahu rëndësinë e Kur'anit për besimtarët në një ajet Kur'anor e tregon kështu:

“...Ne ty ta shpallëm librin sqarim për çdo send, udhëzim e mëshirë dhe myzhde për muslimanët” (Nahl, 89).

Çdo njeri që e mëson dhe e bënë udhërrëfyes dhe këshilltarë të vetës së tij Kur'anin, do ta mësojë në mënyrën më të mirë qëllimin e krijimit të tij, qëllimin e ardhjes së tij në këtë botë, rrugën e fitimit të xhennetit, dashurisë, rahmetit, mëshirës, dhe kënaqësisë së Allahut, po edhe në të njëjtën kohë ai do të mëson edhe atë se çfarë kërkon Allahu prej njerëzve, çfarë duhet të bëjnë njerëzit gjatë gjithë jetës së tyre në këtë botë, cilat vepra duhet vepruar, cilat vepra nuk duhet vepruar, fshehtësitë e krijimit, moralin më të mirë dhe shumë shumë gjëra tjera të vërteta.

Njeriu përveç këtyre, nga Kur'ani mund të mësojë edhe përgjigjet e pyetjeve në lidhje me fenë që mund të parashtrihen nga ana e njerëzve vetës së tij. Sepse në Kur'an çdo pyetje në lidhje me fenë e ka përgjigjen. Allahu në Kur'an thotë:

Dhe ata nuk të sjellin ndonjë shembull ty, e që Ne të mos ta tregojmë të vërtetën, duke të ofruar shpjegim të qartë e të plotë (Furkan, 33).

Sikurse jepet njohuri me ajetet Kur'anore për çdo gjë në lidhje me fenë, edhe në të njëjtën kohë nuk është lënë asnjë temë që njerëzit në lidhje me atë temë të përçahen në mesë vetës. Duke u nisur nga kjo Allahu në një ajet Kur'anor tregon se njëra nga shkaqet e zbritjes së Kur'anit është edhe sqarimi i temave për të cilat njerëzit ishin përçarë në mes veti:

Ne nuk ta shpallëm ty për tjetër Kur'anin, vetëm që t'u sqarosh atyre atë për çka u përçanë, e (ta zbritëm) që të

jetë udhëzim e mëshirë për njerëzit që besojnë. (Nahl, 64).

Në ajetin e më sipër përmendur njoftohet se, Kur'ani për besimtarët e devotshëm që e kanë besuar Allahu, është një udhëzim e mëshirë dhe se ai për çdo temë është sqarues dhe rrugë tregues.

Kështu që Allahu me anë të Kur'anit neve na njofton me njohuri të ndryshme që sikur mos të kishte qenë Kur'ani, kurrë nuk kemi pas mundësi me i ditë. Shembull: Kur'ani jep njohuri për ekzistimin e shejtanit, për veçorit të tij, për qëllimet e tij, për dinakërinë e tij, për metodat precize që i përdorë për mashtrimin e njerëzve, për karakterin tinëzarë të tij, prej çfarë drejtimeve mund t'u afrohet njerëzve dhe shumë njohuri tjera. Përtej kësaj ai, njeriut ia tregon rrugën se si do të mund të shpëtoj nga kurthet, vesveset, dyshimet, pëshpëritjet, dhe ndikimet e shejtanit. Prandaj është një lehtësi e madhe për njerëzit që në sajë të Kur'anit të bëhen vigjilent përballë një armikut të tillë sikur shejtani, që u afrohet vetës së tyre në mënyra të fshehta. Dinakëria e tij është aq e madhe sa që mund ti mashtror shumë lehtë ata që e kanë besimin e dobët dhe të luhatshëm. Dhe në ditën e llogaris shejtani do t'u thotë atyre që e kanë ndjekur rrugën e tij kështu: **“Pse me keni ndjekur! A mos ju kam shti me zor me e ndjek rrugën time”**.

Kur'ani është shumë i qartë dhe është një libër që i thirr (fton) të gjithë njerëzit që të jenë të kujdesshëm ndaj dispozitave, obligimeve dhe ligjeve të fesë. Kështu që si hallalli (e lejuara), si harami (e ndaluara), dhe të gjitha temat tjera në lidhje me fenë janë sqaruar. Prandaj njerëzit në ditën e mahsherit gjersa janë duke dhënë llogari për atë që e kanë vepruar në jetën e kësaj bote, nuk do të kenë mundësi të thonë “kjo temë nuk na është komunikuar”, “kjo gjë nuk na është njoftuar”.

Andaj Allahu me anë të Kur'anit, njerëzit i ka paralajmëruar për gjërat e lejuara, për gjërat e ndalura, për obligimet tjera fetare që i përkasin çdo muslimanit dhe në të njëjtën kohë ua ka tërhequr vëmendjen që duke bërë sa më shumë vepra të mira ta largojnë edhe vetën e tyre po edhe familjet e tyre nga dënimi dhe ndëshkimi i zjarrit tmerrues të xhehennemit.

O ju që besuat, ruajeni veten dhe familjen tuaj prej një zjarri, lëndë djegëse e të cilit janë njerëzit dhe gurët. Atë (zjarrin) e mbikëqyrin engjëjt e rreptë e të ashpër që nuk e kundërshtojnë All-llahun për asgjë që Ai i urdhëron dhe punojnë atë që janë të urdhëruar. (Tahrim, 6)

Të kuptuarit e Kur'anit nuk është i vështirë. Sepse stili, modelin, dhe mënyrën e kuptuarës se tij Allahu e ka bërë të lehtë për mbar njerëzimin. Allahu në lidhje me këtë në Kur'an thotë:

Ne u sollëm atyre (mekasve) një libër (Kur'anin) që ua shkoqitëm në baza të diturisë, është udhërrëfyes e mëshirë për ata që besojnë. (A'rafë, 52).

... Shih se si i sqarojmë faktet në mënyrë që të kuptojnë”. (Enam, 65)

Edhe pse ajetet Kur'anore janë të qarta, përsëri njerëzit mendojnë se Kur'ani nuk është i kuptueshëm. Përveç kësaj edhe shumica e njerëzve pretendojnë se nevojitet një arsim shumë i gjatë me vite për leximin, kuptimin dhe jetimin e Kur'anit. Mirëpo me të vërtetë ata që e thonë një gjë të tillë, nuk e kanë lexuar bile edhe asnjëherë Kur'anin. Ose, e kanë lexuar por nuk kanë provuar ta kuptojë; ose ende duke qenë në fillim ia kanë kushtëzuar vetës së tyre me atë që nuk do të mund të kuptojnë atë. Ndërkaq Kur'ani, siç tregohet edhe në ajetet Kur'anore është një libër krejtësisht i qartë. Andaj çdo njeri që e lexon me sineritet atë, do të vëren se është posedues i një stilit dhe formës së lehtë të kuptuarjes.

Prandaj është një mirësi dhe dhunti e madhe për njerëzit stili, forma, mënyra dhe gjuha e letë e kuptuarjes së Kur'anit. Allahu lehtësinë e kuptuarjes së Kur'anit nga ana e njerëzve në një ajet Kur'anor e tregon kështu:

Ne e bëmë atë (Kur'anin) të lehtë me gjuhën tënde vetëm që me të t'i përgëzosh të devotshmit, dhe me të t'i tërheqish vërejtjen një populli që është kryeneç. (Merjem, 97).

Në këtë mënyrë, ajo që i përket njeriut është nënshtrimi dhe mendimi mbi atë që e ka komunikuar Allahu në Kur'an. Mirëpo disa njerëz nuk e mendojnë një gjë të tillë. Prandaj nga që nuk e mendojnë një gjë të tillë gjithmonë e preferojnë atë që është e vështirë. Dhe në këtë mënyrë ata, duke kërkuar rrugë të gabuara dhe besime të kota, jetojnë larg Kur'anit i cili është arsye për shpëtimin e përhershëm të tyre. Kështu që siç tregohet në një ajet Kur'anor, Pejgamberit a.s Allahu i është drejtuar në këtë mënyrë:

E i dërguari tha: “O Zot im, vërtet populli im e konsideroi këtë Kur’an si (diç) të hedhur!” (Furkan, 30).

Ndërsa ata të cilët i kanë besuar Allahut me zemër të plotë, e dinë se Kur’ani nuk është i hedhur dhe e din se ai, është një udhëzues, udhërrëfyes dhe këshilltar i zbritur nga ana e Mëshiruesit, Mëshirëbërësit Allahut. Dhe për këtë arsye Allahu ka njoftuar se Kur’ani “... është shërim dhe mëshirë për besimtarët” (Israë, 82). Nuk duhet të harrojmë se me ajetet Kur’anore zhduken dyshimet dhe pyetjet që do të mund të formohen në mendjen e njeriut dhe në këtë mënyrë njeriu për vetën e tij e mëson mënyrën më të përshtatshme të moralit dhe jetesës.

Kjo pik që do ta cekim është shumë me rëndësi: Njerëzit në rast se e jetojnë natyrshmërinë e Islamit, gjithmonë do të jetojnë të lumtur, të gëzuar, të qetësuar, të toleruar, të entuziazmuar, të shëndoshë, të drejtë, të mençur dhe të dalluar nga të tjerët. Kështu që e kanë të kotë ata që përpiqen t’i fitojnë këto gjëra jashtë rrugës së Kur’anit. Dhe si rrjedhojë e kësaj, edhe nëse mundohen me vite të tëra, asnjëherë nuk do të mundë ta gjejnë lumturin dhe qetësinë shpirtërore e trupore jashtë Kur’anit. Prandaj përshtatja dhe të nënshtruarit e Kur’anit për njeriun, është rruga e vetme e lumturisë dhe e qetësisë, si në këtë botë po ashtu dhe në botën tjetër. Nga kjo që thamë deri më tani del në shesh se Kur’ani është i vetmi “libër” i vërtet, i cili njerëzit i nxjerr nga errësira në dritë. Këtë e dëshmon edhe Allahu në këtë ajet Kur’anor kështu:

Elif, Lam, Ra. (ky është) Libër; Ne ta shpallëm ty që me urdhrin e Zotit t’i nxjerrësh njerëzi prej errësirave në dritë; (t’i nxjerrësh prej errësirës) në rrugë të Fuqplotit, të Falënderuarit.(Ibrahim, 1).

Ata që i nënshtrohen dritës hyjnore të Kur’anit dhe u përshtaten urdhrave, ligjeve dhe këshillave të tij - me lejen e Allahut- si në këtë botë ashtu dhe në botën tjetër, gjithmonë do të përballohen me lehtësi dhe do të jetojnë një jetë të rehatshme të qetë dhe të bukur.

ALLAHU E KA URDHËRUAR ATË QË ËSHTË E LEHTË

Shumë njerëz të dhënat ose njohurit që i kanë në lidhje me fenë, që nga fëmijëria ia kanë mësuar nga të afërmit e tyre ose nga rrethi i tyre ku jetojnë. Prandaj ata njohurit dhe të dhënat e fesë nga që nuk i kanë mësuar nga burimi i vërtet i fesë Kur’ani, çdoherë kapen pas shumë besëtytnive dhe shumë fjalë të kota, të padobishme dhe të pavlefshme.

Gjatë gjithë historisë, personat që kanë synuar devijimin e fesë së vërtetë nga thelbi, duke përdorur metoda të ndryshme për pengimin e jetesës dhe përshtatjes së fesë, gjithmonë janë munduar t’i shtojnë disa besime të kota dhe zbatime të vështira fesë. Kështu që ata për arsyen e zbatimit të atyre që i kanë shpikur nga vetja e tyre duke i ditur ose duke mos i ditur, janë bërë shkaktar të larguarës së njerëzve nga feja. Ndërsa neve libri i Allahut (Kur’ani) dhe Sunneti (rruga, tradita) i Muhamedit a.s na tregojnë se jetesa e fesë është shumë e lehtë për njerëzit e sinqertë dhe të devotshëm.

Në radhë të parë duhet ta cekim atë që; Allahu sikur çdo gjë tjetër në gjithësi, edhe njeriun e ka krijuar nga asgjëja. Prandaj Allahu është Ai që më së miri e njeh njeriun dhe është më afër tij se damari që e ka në qafën e tij. Dhe si rrjedhojë e kësaj edhe fenë e ka bërë të përshtatshme me krijimin e njeriut. Në një ajet Kur’anor Allahu njeriun e thërret për në atë që është më e përshtatshme për natyrshmërinë (krijimin) dhe fenë e tij.

Përqendro vetveten tënde sinqerisht në fenë, i larguar prej çdo të kote, (e ajo fé), feja e All-llahut në të cilën i krijoi njerëzit, s’ka ndryshim (mos ndryshoni) të asaj natyrshmërie të krijuar nga All-llahu, ajo është feja e drejtë por shumica e njerëzve nuk e dinë. (Rrum, 30).

Allahu me mëshirën dhe rahmetin e Tij të pafund, të gjitha fetë e vërteta që i ka dërguar gjatë shekujve kanë qenë poseduese të ligjeve që mund të zbatoheshin shumë lehtë. Sepse Allahu për njerëzit gjithmonë ka dëshiruar lehtësi dhe këtë të vërtet e ka komunikuar dhe në Kur’an duke thënë: “(Allahu) dëshiron lehtësim për ju, e nuk dëshiron vështirësim për ju...” (Bekare, 185). Një njeri që u përshtatet dispozitave të Allahut në të njëjtën kohë është edhe një

njeri që e jeton një jetë shumë të bukur, që është e përshtatshme me natyrshmërinë (krijimin) e tij.

Kurse një pjesë e njerëzve që nuk e dinë këtë të vërtetë mendojnë se do të jetë më e lehtë feja në rasë ngrehen dispozitat e saj. Shembull: Ata mendojnë se do të jetojnë të lirë dhe të pavarur kur nuk u jepet rëndësi vlerave të moralit. Ose pretendojnë se feja do tu sjellë disa sekuestre që do t'ua vështirësoj jetesën. Ndërkaq të gjitha këto janë gabime të mëdha që njerëzit i kanë rrëmbyer dhe janë mashtrime të shejtanit. Sepse të jetuarit e fesë së Allahut dhe zbatimi i urdhrave që gjenden brenda saj është shumë i lehtë. Kurse ajo që është e vështirë, është të jetuarit në një shoqëri që përbëhet prej njerëzve që nuk i njohin dispozitat, urdhërat, dhe ligjet e Allahut. Një jetesë e tillë, sjellë një përfundim të keq.

Veçanërisht në shoqëritë që jetojnë larg fesë ose në shoqëritë e njerëzve të pa fe, gjithmonë ka kaos, prishje të rregullit, prishje të rendit, mosrespektim të ligjeve, mosmarrëveshje, shqetësime, brengosje, frikë, mungesë lumturie, dhe mungesë qetësie. Andaj njerëzit që u përkasin këtyre shoqërive nga që nuk fiksohen prej Allahut janë në gjendje të gënjejnë, të mashtrojnë, të tradhtojnë, të vjedhin, të plaçkitin, të pinë alkool, të bëjnë zina, të shajnë, të fyejnë, të hajn hakun e njëri tjetrit, e shumë shumë gjëra tjera të ndyta që janë në kundërshtim me dispozitat e fesë Islame. Ata duke mos ditur se çka është solidariteti, sakrificimi, toleromi, dashuria, mirëkuptimi, respektimi, marrëveshja, kuptuara, ndihma ndaj njëri tjetrit, përkrahja e njëri tjetrit nga ana shpirtërore dhe materiale, vazhdojnë të jetojnë një jetë degjeneruese. Prandaj një jetë e tillë njeriut nuk i sjellë asnjëherë lumturi. Kështu që nëse në një vend ngrehen dispozitat e fesë atëherë në shesh del krejtësisht e kundërta e ambientit që do ta gjej njeriu lumturin dhe si rrjedhojë e kësaj ashtu siç dëshiron shejtani formohet një ambient i përngjashëm me xhehennemin.

Për shembull: Shembujt e ngjarjeve që i hasim më së shumti në ditët e sotme kanë të bëjnë me përdorimin e drogës, përhapjen, shpërndarjen, shitjen e saj, kurvërinë, rryshfetin, falsifikimin, gënjeshtërën, mashtrimin, tradhtinë, përdorimin e alkoolit etj... Të gjitha këto që i përmendëm janë krejtësisht larg dispozitave të fesë dhe në të njëjtën kohë janë edhe larg bukurisë, qetësisë, rahatisë, lumturisë dhe vlerave të ndryshme shpirtërore. Kështu që njerëzit në atë ambientin ku përdoren këto gjëra mendojnë se janë të lirë dhe të pavarur nga çdo gjë. Andaj në përdorimin e tyre nuk njohin kufi. Ama ata harrojnë që fatkeqësia shpirtërore dhe materiale që u vjen vetës së tyre në sajë të përdorimit të këtyre gjërave është më e madhe prej parandjenjave që i pretendojnë të lira. Mendojeni se çfarë do të mund të jetë fitimi i atyre personave që u është prishur shëndeti prej alkoolit, prej zinas, prej drogës, ku në sajë të këtyre u është rrudhur edhe lëkura, u është prishur trupi, janë plakur më herët se ç'duhet? Pa dyshim që mosnjohja e dispozitave të fesë në çdo gjë, konsiderimi i moralit të fesë si asgjë, dhe vazhdimi i një jete pa qëllim duke bërë punë të ndyta që janë në kundërshtim me dispozitat e fesë, pa përjashtim të çdo njeri sjellin shkatërrime të mëdha fizike dhe shpirtërore. Por edhe më tepër këto përfundime mund ti shohin të gjithë dhe janë aq të çarta sa që nuk mund ti mohon askush.

Andaj njeriu sado që të jetoj larg fesë aq më shumë do të jetoj një jetë të mjerë, të vështirë dhe jo të lumtur. Ndoshta ata persona që merren me punë të ndyta mund të jetojnë një jetë të qetë. Ama kurrë nuk do të mundë ta gjejnë lumturinë dhe qetësinë e vërtetë shpirtërore. Po edhe më tepër ai nga që i ka lënë pas dore urdhërat dhe ligjet e Allahut në jetën e ahiret do të ndiejë pendim (bëhet pishman) dhe do të përballohet me një jetesë që do ta jetojë vështirësinë e dhimbjeve, torturave dhe mundimeve më të mëdha.

Kurse njerëzit që fiksohen prej Allahut dhe i kryejnë obligimet e fesë pa mangësi, si në këtë botë po ashtu dhe në botën tjetër janë brenda një përfitimit të madh. Ata para çdo gjëje e jetojnë edhe qetësinë e ndërgjegjes dhe kënaqësinë shpirtërore të bindjes në Allahun. Për ata persona gjithmonë ka bukur dhe myzhde. Kështu që Allahu u jep myzhde në këtë mënyrë atyre personave që u përmbahen dispozitave të Tij dhe atyre personave që i nënshtrohen mëshirë së Tij:

(Të xhenetit janë) Edhe ata që pendohen, ata që sinqerisht adhurojnë, ata që falënderojnë, ata që agjërojnë, ata që bëjnë ruku, që bëjnë sexhde, që urdhërojnë për të mira e ndalojnë nga të këqijat, edhe përmbushin dispozitat e Allahut. Pra, përgëzoi besimtarët. (Tevbe, 112).

E ata që tregojnë lëshim të dispozitave të Allahut do të jetojnë një jetë të vështirë me brenga dhe shqetësime si në këtë botë po ashtu dhe në botën tjetër dhe në të njëjtën kohë vetëm vetveten e vet e dëmtojnë. Allahu thotë:

“... Këto janë dispozitat e Allahut, e kush del jashtë dispozitave të Allahut, ai e ka dëmtuar vetveten...” (Talakë, 1).

Disa njerëz vetëm që mos t'ju nënshtrohen dispozitave të Allahut përpiqen t'i ndryshojnë ato. Ama me të vërtetë kjo përpjekje nuk buron nga mendja e njerëzve, por nga shejtani. Kështu që kjo është një kurth e shejtanit që njerëzit bëhen viktima të sajë. Shejtani i mallkuar gjithmonë përpiket që punët e lejuara njerëzve tua tregoj si të lejuara dhe të

ndaluarat tua tregoj si të lejuara. Dhe si rrjedhojë e kësaj njerëzit e mendojnë vetën e tyre më të lartë kur i lënë pas dore dispozitat e Allahut. Po edhe më tepër ata vetë mundohen të vendosin ligje mbi dispozitat e Allahut. Por edhe pse sipas vetës së tyre i vendosin këto ligje, përsëri nuk u tregojnë kujdes zbatimit të tyre. Në lidhje me këtë temë Allahu e jep shembullin e devijimit të katolikëve:

Pastaj vazhduam pas tyre me të dërguarit Tanë, e pas tyre e dërguam Isain, të birin e Merjemes dhe atij i dhamë Inxhillin, e në zemrat e ithtarëve të tij dhuruam butësi e mëshirë, ndërsa murgërinë ata vetë e shpikën. Ne atë nuk ua bëmë obligim atyre, mirëpo edhe pse kishin për qëllim me të vetëm ta arrijnë kënaqësinë e All-llahut, ata nuk iu përmbajtën asaj si duhet përmbajtur, prandaj atyre që besuan, Ne ua dhamë shpërblimin e tyre, po shumë prej tyre janë mëkatarë (jobesimtarë). (Hadidë, 27).

Për këtë arsye Allahu atyre që besuan ua ka tërhequr vëmendjen përballë këtij rrezikut dhe në Kur'an është komunikuar devijimi i atyre që e kanë tepruar në rrugën e Allahut kështu:

Thuaje: “O ithtarë të librit, mos e teproni në fenë tuaj jashtë të vërtetës dhe mos shkoni pas epsheve të një populli të mëparshëm që ka humbur, që ka shkaktuar humbjen e shumë të tjerëve dhe që u largua në tërësi prej rrugës së drejtë”. (Maide, 77).

Të vetmen gjë që duhet ta bëjë njeriu është kryera e urdhrave që Allahu obligimin e tyre e ka treguar në Kur'an dhe largimi i tij nga ato gjëra që ia ka ndaluar Allahu.

Kështu që ata që mundohet ta vështirësojnë fenë, në ditën e kiametit do të japin llogari për këtë gjë. Sepse gjersa Allahu fenë e ka bërë të lehtë ata mundohen ta vështirësojnë. Edhe Pejgamberi a.s në lidhje me fenë thotë:

Feja është e lehtë. Askush nuk mund ta ashpëson (të bëhet i ngurtë përballë) fenë. (Pra çdokush duhet t'i përshtatet lehtësisë së fesë, Sepse mbet i dobët ai që thotë ta mbajë të shtrënguar fenë). Ndrekeni lëvizjen e vijës tuaj dhe qëndroni afër cakut. (Haidthi Rumuz, vëllimi 1. faq.98)

Njerëzit fenë, duhet ta vlerësojnë sipas thënies së pejgamberit a.s që e cekëm më lartë. Kështu që është një gabim shumë i madh të menduarit se zbatimi i dispozitave, obligimeve dhe ligjeve të fesë është i vështirë.

Lehtësitë që janë njohur në lidhje me ushqimet

Allahu njerëzve për tu ushqyer u ka dhënë shumë dhunti (të mira) të ndryshme. Këto dhunti të panumërta si pemët e llojllojshme, perimet e ndryshme, mishrat, pijet, si dhe ushqimet tjera te lezetshme i janë dhënë në shërbime çdo njeriut. Dhe Allahu me ajetin Kur'anor “Të pyesin ty (Muhammed), çka u është lejuar atyre? Thuaju: “U janë lejuar të gjitha ushqimet e mira...” (Maide, 4), ka njoftuar se njerëzve u janë lejuar të gjitha ushqimet e mira.

Kurse ushqimet që i ka bërë haram Allahu për njerëzit, janë si ushqime të ndyta sikurse mishi i derrit, mishi i cofëtinës, gjaku etj... Po edhe sido që të jetë këto ushqime janë të ndyta dhe të dëmshme për trupin e njeriut. Allahu në një ajet Kur'anor thotë kështu:

Thuaj: “Në atë që më është shpallur mua (në Kur'an) nuk po gjej të ndaluar diçka nga ushqimi, përveç në qoftë se ai (ushqimi) është: cofëtinë, gjak i derdhur ose mish derri, ai është i ndytë, dhe pos asaj që është therur jo në emër të All-llahut (por të ndonjë idhulli) e që është mëkat. E kush detyrohet (t'i hajë këto të ndaluara), por duke mos pasur për qëllim shijen dhe duke mos e tepruar, Zoti yt është që falë e mëshiron shumë. (En'amë, 145).

Kështu që për ushqimet e ndaluara është shumë mësimdhënëse shprehja “ndyrësirë” që kalon në ajetin e më lartë përmendur Kur'anor. Sepse më të vërtetë mishi i derrit është posedues i veçorive që i shkaktojnë dëm trupit të njeriut.

Për shembull nëse e marrim mishin e derrit do ta vërejmë se është shumë i yndyrshëm. Andaj në rast se hahet mishi i derrit, yndyra e tij kalon në gjak. Atëherë kur yndyra kalon në gjak, shkaktohet rritja e sasisë së yndyrës së gjakut. Dhe si rrjedhojë e kësaj yndyra e tepërt që kalon në gjak bëhet shkak i forcimit të damarëve, i rritjes së tensionit dhe infarktit në zemër. Megjithëkëtë edhe sipas normales duhet të punojnë më shumë gjëndrat e limfës për jashtëqitjen e lëndës helmues që quhet “sutuksin” e që gjendet brenda yndyrës së derrit. Kjo gjendje vetën e vetë veçanërisht e tregon në pezmatimin dhe fryrjen e limfës së fëmijëve. Përveç kësaj mishi i derrit përmban sasi të madhe të squfurit. Kështu që trupi kur merr sasi të madhe të squfurit, hapet rruga e sëmundjeve të ndryshme si e kartilazhit, pezmatimit të mushkërive, nervave, zorrës qorr, qelqëzimit... Afër këtyre, squfuri bëhet edhe shakatar i sëmundjeve serioze të

lëkurës dhe të trishinit (lloj virusi që mbetet tek njeriu nga ngrënia e mishit të derrit). Kjo sëmundje te njerëzit kalon vetëm nëpërmjet mishit të derrit dhe te njerëzit sjellë një gjendje vdekjeprurëse. (Këtu i treguam vetëm disa dëme të përgjithshme që vinë nga mishi i derrit).

Nga ajo që thamë deri më tani del në shesh se të ndaluarit e disa ushqimeve për njerëzit janë të dobishme dhe mbrojtëse nga gjërat e dëmshme për trupin e tyre.

Ndërkaq këtu është e dobishme të ceket edhe një pikë e rëndësishme: Pa dyshim që të qenit haram (e ndaluar) dhe hallall (e lejuar) është krejtësisht urdhër i Allahut. Dhe detyra e njeriut është t'i nënshtrohet këtij urdhrit. Prandaj nëse dëshiron Allahu njerëzve ju tregon mirësitë e ndalimit të një ushqimit, po edhe nëse nuk dëshiron nuk ju tregon. Ama siç e përmendëm edhe më herët, Allahu mirësitë e ushqimeve të ndaluara njerëzve ua tregon në shumë raste. Dhe këto raste njerëzve ua lehtësojnë njohjen e ushqimeve të dëmshme. Dhe në këtë mënyrë zemra e besimtarëve qetësohet. Gjersa Allahu bënë fjalë në Kur'an për ushqimet e ndaluara në të njëjtën mënyrë bënë fjalë edhe se si duhet të sjellët njeriu përballë gjendjeve të ndryshme që mund t'i ndodhin atij. Në këtë mënyrë Allahu e ka ndaluar ngurrimin dhe dyshimin në gjendjet e vështira dhe të papritura. Në lidhje me këtë temë disa ajete Kur'anore janë kështu:

E ju (besimtarë), hani pra nga të mirat që ua dha All-llahu, të lejuara e të pastra, jini mirënjohës për dhuntitë e All-llahut, nëse jeni të sigurtë në adhurim vetëm ndaj Tij. Ai ua ndaloi juve vetëm cofëtinën, gjakun, mishin e derrit dhe atë që theret jo në emër të All-llahut. E kush detyrohet (t'i hajë) duke mos qenë dhunues dhe duke mos e tepruar (në ngrënie), All-llahu fal dhe është mëshirues. (Nahl, 114-115).

Të përkujtuarit në fund të ajetit se Allahu është falës dhe mëshirues ka për qëllim qetësinë dhe myzhdenë që Allahu ua ka jep besimtarëve. Sepse njeriu është krijuar i dobët dhe i paaftë. Mund të gaboje, mund të harroj, mund të dalldiset pas një gjëje që i pëlqen, mund të sillet i pavendosur... Vetëm se Allahu do ta falë dhe do ta mëshirojë atë person kur i pendohet sinqerisht Atij.

Lehtësitë që Allahu ua ka dhënë atyre që falin namazin

Namazi është një ibadet (adhurim) që çdo musliman duhet ta kryej pa ndërprerë gjatë gjithë jetës tij. Mirëpo këtë ibadet (adhurim) shumë pak njerëz e kryejnë ose disa mendojnë ta lënë kryerjen e tij në ditët e pleqërisë, ose disa tjerë mendojnë se kryerja e këtij ibadeti (adhurimit) është i vështirë. Ama edhe kryerja namazit sikur çdo ibadet (adhurim) tjetër është shumë i lehtë.

Duhet ta cekim atë që: njeriu është i obliguar vazhdimisht ta kryej ose ta zbatojë këtë obligim që ia ka caktuar Allahu. Andaj nëse mundohet ta kryen këtë obligim shpresohet se do ta fitoj mëshirën, dashurin, faljen dhe xhennetin e Allahut. Kurse lehtësia që gjendet në ibadete (adhurime) shfaq dukjen e mëshirës dhe dashurisë së Allahut. Andaj për ata persona që nuk i zbatojnë obligimet e Allahut, në ditën e kiametit nuk do të ketë asnjë ndjesë në lidhje me atë që nuk e kryer. Në të njëjtën kohë edhe nuk do të mund të ankohen se kanë qenë të vështira kryerja e ibadeteve (adhurimeve).

Për shembull: marrja e abdesit është bërë shumë e lehtë. Madje edhe nëse nuk gjendet ujë, Allahu njerëzve për abdes ua ka treguar rrugën e "tejmumit" (të marrit abdes me pluhur). E pa dyshim që marrja e tejmumit është e lehtë për çdo person. Allahu në një ajet Kur'anor se si do të marrin tejmum ata që nuk kanë gjetur ujë e komunikoi kështu:

O ju që besuat! Kur doni të ngriheni për të falur namazin, lani fytyrat tuaja dhe duart tuaja deri në bërryla; fërkoni kokat tuaja, e këmbët lani deri në dy zogjtë. Nëse jeni xhunubë, atëherë pastrohuni (lahuni)! Në qoftë se jeni të sëmurë, ose në ndonjë udhëtim, ose ndonjëri prej jush vjen prej vendit të nevojës, ose keni kontaktuar me gratë dhe nuk gjeni ujë, atëherë mësyjeni (merrni tejmum) dheun e pastër dhe me të fërkoni fytyrat dhe duart tuaja. All-llahu nuk dëshiron (me obligim për abdest e larje) t'ju sjellë ndonjë vështirësi, por dëshiron t'ju pastrojë (prej mëkatëve), t'ua plotësojë të mirën e Tij ndaj jush e që t'i falënderoheni. (Maide, 6).

Siç u tregu në ajetin Kur'anor Allahu njerëzve nuk u dëshiron tu sjellë asnjëherë vështirësi në kryerjen e ibadeteve (adhurimeve). Po edhe në Kur'an tregohet se në çdo temë ka lehtësi për njerëzit. Andaj janë shumë të lehta për ata që kanë besuar ibadetet (adhurimet) që i ka urdhëruar Allahu për njerëzit.

Kështu që Allahu me mëshirën dhe rahmetin e Tij të pafund, për njerëzit e ka komunikuar mënyrën e kryerjes më të mirë, më të lehtë të ibadeteve (adhurimeve) dhe ata që e kryejnë këtë ibadet (adhurime), i ka pagëzuar me dashuri,

mëshirë dhe me xhennet.

Shkurtimi i namazit në luftë

Në Kur'an ka lehtësi që janë treguar për periudhat e caktuara. Shembull; Në periudhën e Pejgamberit a.s Allahu u ka treguar lehtësi për kryerjen e ibadeteve atyre besimtarëve që kanë qenë në çastet e luftës së rrebet me shoqëritë injorante (jobesimtare). Kështu që në Kur'an është komunikuar se në çastet e luftës ose ne gjendjet e domosdoshme besimtarët do të mund ta shkurtojnë faljen e namazit:

Kur të jeni në udhëtim e sipër, nuk është mëkat për ju të shkurtoni namazin, (ose) nëse frigoheni se jobesimtarët do të ju sjellin ndonjë të keqe (në luftë). Jobesimtarët janë armiq tuaj të hapët. (Nisa, 101).

Nga ky ajet Kur'anor kuptohet se, secili urdhër dhe secili ligj i Allahut për secilin besimtar veç e veç është i mbushur me mirësi dhe urtësi. Allahu nuk dëshiron vështirësi për robërit e Tij. Allahu është edhe mbrojtësi i vetëm po edhe miku më i vërtet i besimtarëve.

Lehtësia që është treguar për agjërim

Allahu të gjithë muslimanët i ka obliguar që ta agjërojnë muajin e ramazanit. Ky agjërim shumë njerëzve u duket i vështirë, mirëpo në të vërtetë nuk është aspak i vështirë, sepse Allahu sikur obligimet tjera që i ka bërë të lehta edhe këtë obligim në të njëjtën mënyrë e ka bërë të lehtë. Përveç kësaj edhe Allahu agjërimin e ka lehtësuar në gjendjet e jashtëzakonshme. Si rrjedhojë e kësaj Allahu në ajetin 185'së të Sures Bekare ka treguar se kush e përjeton muajin e ramazanit duhet të agjëroj dhe e si lehtësi për ata që janë të sëmurë ose janë në udhëtim ua ka bërë të mundshëm të agjërojnë më vonë:

(Ato ditë të numëruara janë) Muaji i Ramadanit që në te (filloi të) shpallet Kur'ani, që është udhërrëfyes për njerëz dhe sqarues i rrugës së drejtë dhe dallues (i të vërtetës nga gënjeshtria). E kush e përjeton prej jush këtë muaj le të agjërojë, ndërsa kush është i sëmurë ose në udhëtim, le të agjërojë aq ditë nga ditët e mëvonshme. All-llahu me këtë dëshiron lehtësim për ju, e nuk dëshiron vështirësim për ju. (Të agjëroni ditët e lëshuara më vonë) Që të plotësoni numrin, ta madhëroni All-llahun për atë se u udhëzoi dhe që të falënderoni. (Bekare, 185).

Siç u tregua në fund të ajetin Kur'anor, Allahu nuk kërkon ndonjë vështirësi për njerëzit. Prandaj të përkujtuarit se Allahu dëshiron lehtësi për njerëzit në fund të ajetit Kur'anor tregon se nevojitet të kuptohet duke sjellë në mend dhe lehtësinë e obligimeve tjera të fesë. Si rrjedhojë e kësaj, janë brenda një mashtrimi të madh ata që ikin dhe largohen nga kryerja e obligimeve të fesë duke i pretenduar se janë të vështira zbatimet e tyre dhe në të njëjtën kohë ata, fenë nuk e kanë të çartë.

Allahu nuk ju ka ngarkuar përgjegjësi

Allahu me mëshirë dhe rahmetin e tij të pa fund, disa njerëz nuk i ka ngarkuar me përgjegjësi sikur i ka ngarkuar me përgjegjësi të tjerët. Allahu këtë në ajet që do ta përmendim më vonë këtë e tregon kështu:

Nuk është mëkat (të ngelë pa dalë) për të verbërinë, për të çalin, e as për të sëmurin. E kush respekton All-llahun dhe të dërguarin e Tij, Ai atë e shtie në xhennete ku rrjedhin lumenj, e kush mbetet prapa, Ai atë e ndëshkon me një dënim të dhembshëm. (Fet-h, 17).

Siç u tregohet në ajetin Kur'anor Allahu nuk i ka ngarkuar me përgjegjësi njerëzit me të meta. Në këtë ajet Kur'anor vërehet mëshira, dashuria e pa kufizuar e Allahut që ka për njerëzit po edhe në të njëjtën kohë vërehet edhe lehtësia për njerëzit që janë me të meta. Kurse në një ajet tjetër Kur'anor tregohet se Allahu njerëzit nuk i ka rënduar dhe në sajë të kësaj Ai e ka shprehur mëshirën dhe rahmetin e madh që e ka mbi njerëz:

“... E sikur të dëshironte All-llahu do t'ju rëndojë. All-llahu është më i fuqishmi, më i urti” (Bekare, 220).

Lehtësia që tregohet në betimet e paqëllimta

Të betuarit, në përgjithësi është një sjellje e përhapur që është bërë ves i gjuhës në mesin e njerëzve. Kështu që njeriu me këtë ves të tillë mund të betohet gjersa i jep fjalën dikujt për diçka. Kurse besnikëria për fjalën e dhënë dhe

mbajtja e fjalës janë veçori të besimtarit që Allahu i ka urdhëruar në Kur'an. Ndërkaq njeriu mund të gaboje se është një krijesë harrese dhe për këtë arsye ai nganjëherë mund të harrojë punën që do ta bëjë ose mund ta harrojë fjalën që i ka dhënë dikujt. Kjo është shumë e natyrshme, sepse ky është një gabim pa dashje që del në shesh prej dobësisë së njeriut. Padyshim që në ahiret do të pyetet besnikëria e besimtarëve por ata njerëz që betohen pa qëllim Allahu nuk i ka mbajtur përgjegjës në ahiret. Kjo gjë në Kur'an tregohet kështu:

All-llahu nuk ju merr në përgjegjësi për betimet tuaja të paqëllimta, por ju merr për ato që i bëni qëllimisht me gjithë zemër. All-llahu është i butë dhe falë shumë. (Bekare, 225).

Përveç kësaj është edhe një lehtësi tjetër në çështjen e betimit. Kjo rrugë e lehtësisë është për ata pësona që betohen në emër të Allahut por pastaj me vetëdije të plotë dëshirojnë ta prishin betimin. Kështu që rrugë zgjedhja e kësaj është shpagimi. Allahu thotë:

“All-llahu ua ka përcaktuar juve zgjidhjen e betimeve tuaja...” (Tahrim, 2)

“All-llahu nuk ju merr në përgjegjësi për betimet e juaja të paqëllimta (për betim), por ju merr për ato që jeni zotuar qëllimisht. E shpagimi i tij (i betimit të bërë) është duke i ushqyer dhjetë të varfër me ushqim mesatar që ushqeni familjen tuaj, ose duke i veshur ata (të dhjetë), ose duke liruar një rob. E kush nuk ka mundësi t'i bëjë këto, le të agjërojë tri ditë. Ky është shpagim për betimet tuaja kur i thëni ato. Ruani betimet tuaja. Kështu All-llahu ju sqaron dispozitat e veta, ashtu që të jeni mirënjohës” (Maide, 89).

Siç u kuptua nga ajetet Kur'anore, Allahu ne dy gjendjet ka treguar lehtësi të përshtatshme në fe për veprimin e njerëzve. S'ka dyshim që mbajtja e betimit është me e drejt dhe më e bukur. Vetëm se njeriu ose mund ta harrojë fjalën e dhënë ose mund të ndryshojë kushtet në periudhën ku e ka jep fjalën ose mund të bie në një situatë aç të vështirë saqë nuk mund ta mban fjalën. Kështu që Allahu duke dëshiruar lehtësi për njerëzit e ka treguar rrugë e shpagimit për betimin dhe në këtë mënyrë për çdo gjë ka treguar rrugë dalje.

Prandaj Allahu fenë e ka bërë shumë të lehtë. Feja Islame, është fe e lehtësisë për çdo çështje dhe për çdo gjë. Njeriu kur synon të bëhet fetar i mirë dhe një rob falënderues i dhuntive të Allahut asnjëherë nuk do të përballohet me ndonjë vështirësi në lidhje me zbatimin dhe jetimin e fesë.

SPROVA QË KA KRIJUAR ALLAHU ËSHTË SHUM E LEHTË

Gjatë gjithë jetë së tyre njerëzit që jetojnë larg moralit të fesë për vetën e tyre caktojnë synim të ndryshme. Por në përgjithësi pika kryesore e këtyre synimeve është e orientuar kah ambiciet e kësaj bote. Për shembull: Të bërit një doktor i specializuar, një inxhinier i suksesshëm, një baba i mirë, një biznesmen i famshëm, një pasanik i madh, një artist i njohur në botë dhe të ngjashme me këto, mund të njihen si synimet më kryesore të shumicës së njerëzve. Përveç këtyre edhe shumica e njerëzve në fusha të ndryshme përpiqen të arrijnë sukses, lumturi dhe vullnet për të realizuar një jetë të qetë. Kurse një shumicë tjetër duke bërë sakrifikime të ndryshme “mundohen të arrijnë me një vend”. Ndërkaq ata kur zhyten në një mënyrë të tillë pas këtyre gjërave, e harrojnë qëllimin e tyre në këtë botë ose bëhen kishe nuk e dinë.

Me gjithë këtë një njeri nuk duhet ta harrojë qëllimin e tij në këtë botë duke u mashtruar pas ambicieve mashtruese dhe dëfruese të dynjasë. Po edhe më tepër ata nuk duhet harruar që vetës së tyre ti bëjnë disa pyetje. Si për shembull: “Pse kam ardhur në këtë botë?”, “Cili është qëllimi i ekzistencës time?”. Pastaj, u bëra një inxhinier i mire dhe e bëra projektimin e shumë ndërtesave, u bërë i pasur, u bërë zotëruar i një pune të mirë dhe në sajë të kësaj fitova mjaft para, fitova një titull dhe u bëra i njohur në botë, por të gjitha këto mua çka më përfituan? Cilave prej këtyre do tu mbetet një kuptim pas vdekjes? Çfarë dobie do të më sjellin mua në ahiret ato që i kamë lënë në sipërfaqen e tokës? Ekzistenca a është e përbërë vetëm nga kjo jetë a po edhe nga ndonjë jetë tjetër? Pra këto duhet të jenë disa pyetje që çdo njeri duhet t'ia pyet vetë vetës së vetë para se ti vi vdekja.

Mirëpo nuk duhet harruar atë që; njerëzit sigurisht duhet të bëhen zotëruar së profesioneve të ndryshme, madje edhe duhet të përpiqen dhe mundohen të bëhen shumë shumë të suksesshëm në profesionet e tyre. Por shumica e njerëzve gjersa mundohen të bëhen të suksesshëm në profesionin e tyre e harrojnë qëllimin e vërtetë të jetës së tyre dhe gjithë jetën e tyre ua kushtojnë standardeve të përkohshme jetësore.

Ndërkaq nëse çdo njeri mendon vetëm pakë, do të arrin ta kuptojë të vërtetën se; Allahu njeriun dhe dynjanë e ka

krijuar mbi një qëllim të caktuar. Qëllimi i krijimit të njerit siç tregohet edhe në Kur'an është të bërit ibadet (adhurim) Allahut. Kurse qëllimi i krijimit të dynjasë, është të qenit e sajë një vendit i sprovës për përcaktimin e vendbanimit dhe situatës së njerëzve në ahiret. Allahu këtë të vërtetë në Kur'an e tregon kështu:

Ai është që krijoi vdekjen dhe jetën, për t'ju provuar se cili prej jush është më vepër mirë. Ai është ngadhënjyesi, mëkat falësi. (Mulk, 2)

Allahu njerëzve u ka dhënë shumë dëshmi për ta kuptuar se jeta e kësaj bote është e përkohshme dhe se vendi i vërtetë ku do të banojnë përgjithmonë është në ahiret.

Shembull: si ekzistimi i qindra sëmundjeve në këtë botë, ekzistimi i viruseve që mund të kenë ndikim vdekjeprurës në trupin e njeriut që është me miliarda kat më i madh se virusi, pastrimi i vazhdueshëm i njeriut, uria, ngrënia e ushqimit, pushimi, nevoja për fjetje, të qenit jetëgjatësia mesatare 60-70 vite, të qenit e kohës si bërës i një gjeje të njeriut, ekzistimi i vdekjes fund i pashmangshëm për askënd, lërja mbrapa mallin, paranë, prestigjin, autoritetin dhe shumë gjërave tjera që janë fituar në këtë botë, kalbja e trupit të njeriut pasi të varroset, dhe shumë shumë shkaqe tjera janë të mjaftueshme për ta kuptuar njeriu se kjo botë është e mbushur me dobësi të përkohshmërisë dhe se është një vend që shpirti i njeriut kurrë nuk do të mundë ta gjejë në lumturin dhe ngopjen. Të gjitha këto janë të vërteta shumë të rëndësishme që e pengojnë njeriun të lidhet për këtë botë. Allahu në Kur'an tregon se këtë botë nuk e ka krijuar "shkel e shko", por ekzistencën e saj e ka krijuar për qëllime të caktuara:

Ne nuk e krijuam qiellin, tokën e çdo gjë çka ka mes tyre shkel e shko (pa qëllim të caktuar). Sikur të kishim dashur të zbavitemi dhe sikur të donim ta bënim atë, Ne do të zbaviteshim në kompetencën Tonë, por Ne nuk e bëmë atë. (Enbija,16-17)

Prandaj njeriu nëse mendon vetëm pak, do ta kupton shumë lehtë se kjo botë nuk është një vend që do të qëndrojë përgjithmonë, se kjo botë është një vend i sprovës dhe se kjo botë nuk është stacioni i fundit, por në të kundërtën do ta kuptojë se është një vend i përkohshëm, se do të përgjigjet për çdo çast që e ka jetuar në këtë vend të përkohshëm dhe se më e rëndësishmja është ajo se e ka një përgjegjësi përballë Zotit që e ka krijuar nga mos ekzistenca.

Duke e kapërcyer një shkallë me përpara një njeri që e posedon një mendim të tillë duhet ta mendojë këtë: Allahu të gjithë njerëzit në këtë botë i sprovon me vështirësi, me kënaqësi dhe me situata të ndryshme. Të gjitha situata që njeriu përballohet brenda ditës, përbëhen prej sprovave të cilat e përcaktojnë vendin që do të gjendet në jetën e përherëshme pas vdekjes. Dhe Allahu në këto sprova secilit njeri ia ka bërë të lehtë dhe atij ia ka treguar rrugën, pra i ka treguar se çka duhet të bëjë:

Vërtet ka kaluar një periudhë kohore, që njeriu nuk ekzistonte fare si një diçka i përmendur. Ne e krijuam njeriun prej një uji të bashkëdyzuar për ta sprovuar atë, andaj e bëmë të dëgjojë e të shohë. (Insan, 2-3)

Siç u tregua në ajetin Kur'anor, Allahu doemos në jetën e të gjithë njerëzve ka treguar rrugën që është më e drejtë për ata dhe në të njëjtën kohë atyre u ka krijuar kushte të përshtatshme që të bëhen zotëruar në diturisë në lidhje me fenë dhe moralin e bukur. Prandaj në sajë të kësaj çdo njeri do të mund ta mësojë se kjo botë është e përkohshme dhe se vendi në ahiret përcaktohet në këtë vend të përkohshëm duke bërë vepra të mira që i pëlqen Allahu.

Kështu që është e shijshme dhe shumë e lehtë çdo sprovë që ka krijuar Allahu për besimtarët të cilët i besojnë Atij, të cilët i nënshtrohen Atij me një nënshtrim të plotë, të cilët e bëjnë mik dhe mbrojtës të vetës së tyre vetëm Atë, ata të cilët i mbështeten dhe orientohen kah Ai për çdo gjë dhe për çdo situatë. Për ata që e dine fshehtësinë e besimit dhe për ata që i kanë besuar sinqerisht Allahut në asnjë çast të jetës së tyre nuk ka vështirësi, hidhërim, pikëllim, dhimbje dhe vuajtje. Për ata, çdo situatë kthehet në mirësinë e afërimit të tyre te Zoti dhe në shpresën e sa më shumë të xhennetit.

Njëra nga kushtet e besimit të sinqertë është të njohurit Allahut. Sepse një njeri sa më shumë që e njeh Allahun, sa më shumë që e din forcën dhe mëshirën e Tij, aq më i qëndrueshëm i bëhet sinqeriteti dhe afërsia e tij ndaj Zotit. Për shembull: një njeri që e dinë falshmërisë e madhe të Allahut asnjëherë nuk mbërthehet në pesimizëm dhe në dëshpërime për shkak të gabimeve dhe mëkateve të tij. Një përsosë që beson se Allahu është dhënësi i dhuntive, nuk bënë lakmi në çështjen e fitimit të parave apo pasurisë. Ai ngase e dine se Allahu është dhënësi i dhuntive punon, përpaket të fitojë të mira material, por përsëri e dinë se sasinë e dhuntisë ia ka caktuar Allahu dhe në të njëjtën kohë e jeton nën shtrishmërinë e asaj që nuk do të mundë ta ndryshojë këtë. Si rrjedhojë e kësaj, jeta e kësaj bote për një njeri që e dine dhe njeh Allahun është e mbushur me mirësi dhe lehtësi të mëdha; ai çdo herë jeton duke e pare

dukjen e Allahut në bukurit mahnitëse që i ka krijuar. Shkurtimisht për besimtarët e devotshëm që i janë nënshtruar me bindje të plotë Allahut është e shijshme dhe shumë e lehtë sprova që ka krijuar Allahu për ata.

Allahu është shumë falës

Mëshira dhe dashuria e madhe e Allahut për njerëzit është një mirësi e madhe. Sepse njeriu është një krijesë që mund të shkujdeset, që mund të harroj, që mund të gaboj, që mund të bëjë mëkate dhe që mund të mashtrohet lehtë. Për këtë arsye Allahu me mëshirën dhe dashurin e Tij të pakufizuar duke e ditur paaftësinë dhe dobësinë e njeriut, çdoherë atyre u ka njohur mundësi të kërkojnë falje dhe të pendohen sinqerisht për mëkatet ose gabimet e bëra. Andaj çdo njeri që kërkon faljen e mëkateve në një mënyrë të sinqertë me frikë që do të pësojë dënimin dhe ndëshkimin e Allahut mund të shpreson në faljen dhe mëshirën e madhe të Allahut. Sepse siç është komunikuar në Kur'an "All-llahu dëshiron t'ju pranojë pendimin..." (Nisa 27). Po edhe në një ajet tjetër Kur'anor Allahu faljen e tij e shpreh kështu:

Kush bën ndonjë të keqe ose e ngarkon veten, pastaj kërkon falje te All-llahu, ai e gjen All-llahun falës dhe mëshirues. (Nisa, 110)

Allahu me faljen e tij të madhe njerëzve gjatë gjithë jetës së tyre u jep raste për tu penduar. Gjëja e vetme që duhet të bëjë njeriu është braktisja e mëkateve me kusht që mos të kthehet përsëri në të njëjtat mëkate dhe të pendohet sinqerisht duke e dëgjuar zërin e ndërgjegjes para se ti vi vdekja. Se për ndryshe Allahu nuk ia pranon pendimin:

Nuk është pendim (i pranueshëm) i atyre që vazhdimisht bëjnë punë të këqia dhe vetëm atëherë kur t'i vjen vdekja ndonjërit prej tyre, të thotë: "Unë tash u pendova!" e as i atyre që vdesin duke qenë jobesimtarë. Ndaj tyre kemi përgatitur dënim të ashpër (Nisa, 18)

Të qenit e Allahut falës i mëkateve të njerëzve, të lënit e dënimit për më vonë, dhe dhënia e mundësisë për tu penduar në çdo çaste gjatë jetës është një shfaqje e mirësisë, mëshirës dhe dashurisë së madhe të Allahut për njerëzit. Sikur Allahu ti dënonte menjëherë njerëzit për shkak të mëkateve të tyre siç tregohet dhe në Kur'an nuk do të mbeste në tokë asnjë gjallesë. Allahu thotë:

Sikur All-llahu t'i dënonte njerëzit (zullumqarë) për shkak të mizorisë së tyre, nuk do të linte mbi të (tokë) asnjë gjallesë, por Ai i lë ata për më vonë deri në afatin e caktuar, e kur të vijë afati i tyre, për asnjë moment nuk mund ta vonojnë as ta ngutin. (Nahl, 61)

Prandaj, çfarëdo që të jenë mëkatet dhe gabimet e njerëzve të jenë, asnjëherë nuk është vonë për tu bërë një rob siç dëshiron Allahun. Sado që njeriu të ketë bërë mëkate dhe gabime çofshin të vogla apo të mëdha gjatë jetës së tij të ketë bërë, sado që te ketë jetuar larg obligimeve të fesë të ketë jetuar, në rast se pendohet sinqerisht dhe bëhet një njeri i devotshëm nuk ka nevojë të mendojë për mëkatet ose gabimet që i ka bërë në të kaluarën. Sepse pasi të jetë penduar Allahu ia ka falë të kaluarën. Mëkatet ose gabimet që i ka bërë në të kaluarën mund ti mbesin vetëm si shembuj dhe këshilla mësimdhënëse që mos të kthehet përsëri në veprimin e tyre, po edhe për mos veprimin e atyre që janë të ngjashme me ato. Allahu se nuk do ti mbajë përgjegjësinë për të kaluarën robërit e sinqertë pasi e kanë gjetur rrugën e drejtë thotë kështu:

Thuaju atyre që nuk besuan, nëse heqin dorë (nga rruga e tyre e gabuar dhe besojnë) do t'u falet e kaluara, po nëse vazhdojnë, ligji (i Zotit), i zbatuar ndaj të parëve është i ditur (edhe juve do t'ju zë). (Enfal, 38)

Pa dyshim që kjo, është një lehtësi e madhe që e ka favorizuar Allahu për njerëzit në fe

Allahu u përgjigjet lutjeve dhe çdo njeriu i është shumë afër

Bërja lutje Allahut në shoqëritë që jetojnë larg moralit të fesë është përzier me besimet e kota dhe besëtytnitë e ndryshme. Njerëzit edhe pse mund ti drejtohen Allahut me lutje në çdo çast, përsëri kanë caktuar ose kohë për lutje ose kanë vendosur ndërmjetësues. Allahu përballë këtyre besëtytnive dhe besimeve të kota njerëzve ua ka tërhequr vëmendjen kështu:

Vini re! Adhurim i sinqertë është vetëm ai për All-llahun! Ndërsa ata që në vend të Tij adhurojnë miq të tjerë (duke thënë): Ne nuk i adhurojmë ata për tjetër, vetëm që të na afrojnë sa më afër All-llahut, s'ka dyshim se All-llahu do të gjykojë mes tyre për atë që ata ishin në kundërshtim. E, është e vërtetë se All-llahu nuk udhëzon në rrugë të drejtë

atë që është rrenës, jobesimtar (Zumer, 3)

Njerëzit i kanë devijuar nga rruga e drejtë ata persona që kanë thënë se ka nevojë për ndërmjetësime të ndryshme për ti bërë lutje Allahut. Mirëpo kur i shikojmë ajetet Kur'anore, vërejmë se për lutje nuk ka nevojë ndërmjetësim. Sepse edhe Allahu me ajetin Kur'anor "Ne e kemi krijuar njeriun dhe dimë se ç'pëshpërit ai në vetvete dhe Ne jemi më afër tij se damari (që rrah) i qafës së tij" (Kaf,16) tregon se më afër njeriut nuk është askush tjetër përveç Tij. Pra njeriu kur të dëshiron mund ti drejtohet me lutje Zotit, me lutje mundë të kërkon ndihmë dhe kështu Zoti ynë zërin e tij e dëgjon shumë mirë dhe i ndihmon në saje të lutjes që e bënë ai.

Prandaj për lutje nuk nevojitet kohë e caktuar apo e veçantë. Sepse Allahut mund ti bëhet lutje, në çdo kohë, në çdo çast dhe në çdo minutë. Në të kundërtën njeriu bëhet nxjerrës i rregullave nga vetvetja e vetë. Njeriu gjersa shkon prej një vendit në një vend tjetër, gjersa zbret prej shkallëve, gjersa bënë shitblerje, gjersa përgatit ushqim, gjersa ngrënë ushqim, gjersa shikon televizion, gjersa është në lift (ashensor), gjersa pret në një vend, gjersa shkruan diçka, gjersa dëgjon radion, gjersa punon diçka, gjersa i veshë rrobat e veta, gjersa i veshë këpucët e veta, gjersa i lanë duart e veta, gjersa pastron diçka, gjersa përgatitet për të fjetur, kur zgjohet në mëngjes, kur bënë mëngjes, kur vozit makinën shkurtimisht në çdo vend dhe në çdo kohë të pa caktuar mund ti lutet Allahut ose ta kërkojë atë që dëshiron. Për këtë edhe është e mjaftueshme vetëm që ta kalon nëpër mend; sepse Allahu është i dijshtëm për çdo gjë dhe gjithmonë është më afër njeriut se damari që i rrah në qafë dhe në të njëjtën kohë është edhe i informuar dhe ka njohuri për të gjitha gjërat që njeriut i kalojnë nëpër mendje madje edhe për ato gjëra që njeriut i flenë në brendinë e zemrës.

Të gjithë ata që i luten Allahut. patjetër duhet ta dinë se Allahu është Përgjegjës i lutjeve të tyre. Me ajetin Kur'anor që do ta përmendim pak më vonë Allahu ka njoftuar se gjithmonë do tua lehtësoj punët në rast se i drejtohen Atij me lutje nevojtarët:

A është Ai që i përgjigjet nevojtarit (të mjerit) kur ai e thërret, duke ia larguar të keqen e juve ju bën mbizotërues të tokës. A ka zot tjetër pos Allahut? Jo, por ju shumë pak përkujtoni. (Neml, 62)

Pa dyshim kjo mundësi e Allahut që ua ka jep robërve të vetë shfaqë mëshirën e madhe të Zotit. Allahu me ajetet Kur'anore e komunikon afërsinë që e ka më robërit e vetë, miqësinë që e lidhë me ata që i drejtohen Atij dhe se i përgjigjet lutjes së lutësit:

E kur robit e Mi të pyesin ty për Mua, Unë jam afër, i përgjigjem lutjes kur lutësi më lutet, pra për të qenë ata drejt të udhëzuar, le të më përgjigjen ata Mua dhe le të më besojnë Mua. (Bekare, 186)

Besimtarët duke menduar dhe një herë mbi mëshirën dhe rahmetin e Zotit, duhet të jetojnë të përshtatshëm me mëshirën, lehtësi dhe kënaqësinë e Allahut. Sepse kjo lehtësi që Allahu ua ka jep vetës së tyre është aq e madhe dhe e pakufishme saqë; Sunduesi i çdo gjëje, Poseduesi i vetëm i fuqisë superiore, u ka premtuar se do tu përgjigjet lutjeve të secilit njeri. Dhe padyshim Ai e mbanë premtimin e dhënë.

Allahu nuk e obligon asnjë njeri përtej mundësisë

Sado që të shihen të vështira ngjarjet që përballohet njeriu gjatë jetës së tij të shihen prapë se prapë ato janë në nivelin e asaj që njeriu përball tyre mund të duroj dhe mundë ti përballoj. Ai që e ka krijuar njeriu dhe e ka pajisur me shpirt është Zoti. Dhe në këtë mënyrë Ai e di më së miri se sa mund të bartin njerëzit, pra sa mund durojë njerëzit përballë vështirësive. Kështu që Allahu askënd nuk e obligon përtej mundësisë. Në Kur'an thotë:

Allahu nuk e obligon asnjë njeri përtej mundësisë së tij... (Bekare, 286)

Ata që besuan dhe bënë vepra të mira, e Ne as që obligojmë ndokënd çka nuk ka mundësi (të veprojë), të tillët janë banues të xhennetit dhe në të janë përgjithmonë. (A rafë, 42)

Pa dyshim ngjarjet që përballohen njerëzit ka mundësi të jenë të ndryshme. Andaj dhe durimi dhe mbështetja në Allahun përballë këtyre ngjarjeve tek njerëzit është e ndryshme. Shumë njerëz sprovohen me ngjarje të ndryshme. Vetëm se Allahu për secilin njeri sprovat i ka bënë në krahasim me forcën e tyre. Shembull: disa njerëz në këtë jetë vazhdojnë një jetë të varfër dhe me këtë jetë të varfër ata sprovohen se sa janë të durueshëm. Kurse disa tjerë jetojnë të pasur, po edhe këta në të njëjtën mënyrë sprovohen me atë se sa janë falënderues dhe tregues së moralit të bukur dhe shikohen se a janë të lidhur apo nuk janë të lidhur pas bukurive pas kënaqësive dhe dëfrimeve të kësaj

jete. Por më në fund sikur ai që është i pasur, sikur ai që është i varfër për vetën e tyre e jetojnë jetën më të mirë. Fukaraja sado që hekë prej varfërisë, kjo nuk është e papërballueshëm për atë. Në të njëjtën mënyrë edhe të pasurin, pasuria nuk e detyron të mburret, të bëhet mosmirënjohës dhe llostar. Në fund lidhja të cilën e kanë më Allahun këta njerëz, i bënë njerëz që i kryen obligimet e fesë, dhe që jetojnë moralin e Kur'anit. Këta njerëz në çdo situatë që përballohen, gjithmonë i drejtohen Allahut, vetëm prej Atij kërkojnë, dhe vetëm kënaqësinë e Zotit tonë e kërkojnë. Njerëzit e tillë asnjëherë nuk tregojnë dekurajim përballë vështirësive dhe nuk largohen nga feja sado e tmerrshme që të jetë situata me të cilën sprovohen. Për njerëzit e tillë që i besojnë dhe mbështeten Allahut, për ta treguar mëshirën dhe dashurinë e madhe Allahut atyre ua lehtëson edhe punën që shihet më e vështirë. Edhe në një ajet Kur'anor është treguar:

Sa i përket atij që besoi dhe bëri vepra të mira, atij i takon shpërblimi më i mirë (xhenneti) dhe atij nga ana Jonë do t'i bëjmë lehtësi (në jetë). (Kehf, 88)

Kurse në ajetet tjera këtë të vërtetë Allahu e ka lajmëruar kështu:

E, sa i përket atij që jep dhe ruhet, dhe vërteton bindshëm për më të mirën, Ne do ta përgatitim atë për më të lehtën (Lejl, 57)

Ndërkaq ata që nuk i mbështeten dhe nuk i besojnë Allahut, u vinë të vështira edhe situata që janë më të lehta. Për këtë arsye Zoti këtyre njerëzve gjithmonë u jep vështirësi në jetë e kësaj bote, si shpërblim për atë që janë larguar prej moralit të Kur'anit, mosmirënjohjes së Allahut dhe mohimit të fes së vërtetë:

E sa i përket atij që bën koprraci dhe ndien veten të pavarur (nga Zoti), dhe që përgënjeshtroi atë më të mirën, ne do ta përgatisim për më të vështirën. E pasuria e tij nuk do t'i bëjë dobi, kur ai të zhduket. Detyrë e jona është vetëm të udhëzojmë. (Lejl, 8-12)

Allahu bashkë me vështirësinë ka krijuar dhe lehtësinë

Gjersa Allahu njerëzit i sprovon në jetën e kësaj bote, me mëshirën e Tij të madhe ka jep myzhde që patjetër do të krijoj edhe lehtësinë bashkë me çdo vështirësi. Kjo myzhde në Kur'an tregohet kështu:

E, pa dyshim se pas vështirësisë është lehtësimi. Vërtet, pas vështirësisë vjen lehtësimi. (Inshirah, 5-6)

Në Kur'an kur të shikohet jeta e peygambereve dhe jeta e besimtarëve të devotshëm, vërehet se Allahu ka krijuar një lehtësi pas gjendjeve të llojllojshme që janë parë sikur të vështirë kur janë përballuar ata. Allahu me cilësinë e tij "Fettah" tregon se është lehtësues dhe hapës i vështirësive të llojllojshme.

Në Kur'an jepet shembulli i besimtarëve që u shpërngulen nga vendi i tyre për hir të fesë dhe për shkakun e asaj që kishin mbetur nën ndikimin e dhunës dhe presioneve të ndryshme të jobesimtarëve u detyruan ti braktisin vendlindjet e tyre. Këta njerëz duke i lënë të gjitha punët, shtëpitë, kopshtet e bukura, pasurin, pronën, kishin mbetur të detyruar të emigronin për në vendet e panjohura dhe afër njerëz që nuk i kishin njohur kurrë më parë. Kjo gjendje kur të shikohet nga jashtë, vërehet se me të vërtetë është një gjendje e vështirë. Vetëm se Allahu në Suren En Nisa tregon që i begaton dhe që ua lehtëson gjendjen besimtarëve që shpërngulën dhe emigrojnë kështu:

Kush shpërngulet për hir (të fesë së) All-llahut, ai gjen mundësi të madhe dhe begati në tokë. E kush del prej shtëpisë si migrues te All-llahu dhe i dërguari i Tij, dhe e zë vdekja (në rrugë), te All-llahu është shpërblimi i tij. All-llahu është mëshirues, mbulon të metat. (Nisa, 100)

Kështu që ky premtim i Allahut është treguar haptas mbi besimtarët që jetonin në periudhën e Pejgamberit a.s. Sahabet (shokët e Muhamedit a.s) që nuk u kanë dhënë rëndësi vlerave të dynjasë, meqë i kanë marrë parasysh të gjitha vështirësitë duke treguar sakrifikime të llojllojshme në rrugën e Allahut si shpërblim për këtë moral të bukur Zoti ynë ata i ka mbrojtur dhe i ka begatuar në mënyrën më të mirë. Ua kishte lehtësuar secilën punë të tyre. Zoti në një ajet Kur'anor furnizimin, lehtësinë dhe përkrahjen që e kishin jetuar Sahabet (shokët e Muhamedit a.s) e komunikoi kështu:

Përkujtoni kur ishit pakicë e dobët në tokë (Mekë) dhe frikësoheshit se do t'ju rrëmbejnë njerëzit (idhujtarët), e Ai ju mundësoi vend të sigurt (në Medinë) dhe ju përkrahu me ndihmën e Tij, ju furnizoi me të mira në mënyrë, që të jeni

mirënjohës. (Enfal, 26)

Edhe në jetën e pejgambereve është evidentuar lehtësia që u ka siguruar Allahu atyre. Edhe ata kanë kaluar nëpër situata të ndryshme, por më në fundë kanë triumfuar përballë këtyre situatave.

Shembull: Në jetën e Jusufit a.s në shumë situata shihet lehtësia që ia kishte mundësuar Allahu prej mëshirës së Tij. Jusufi a.s pasi u hedhë në bunar nga ana e vëllezërve që ia kishin zili, ishte gjetur nga ana e një karvanit që kaloi afër bunarit. Personat që e nxorën nga bunari Jusufin a.s e shitën si rob tek një ministër. Pas një kohe, edhe pse Jusufi a.s nuk ishte fajtorë u burgos për arsye të disa shpifjeve që iu kishin bërë vetës së tij. Në shikim të parë gjërat që i ndodhen Jusufit a.s mund të shihen si gjëra të vështira. Por Allahu shpërblimin e mbështetjes dhe moralit të bukur që tregoj Jusufi a.s ia kishte dhënë në këtë botë dhe një të njëjtën kohë i kishte treguar që bashkë me vështirësinë e ka bërë dhe lehtësinë. Kështu që Jusufi a.s me dëshirën dhe lejen e Allahut pas një kohe të shkurtër doli nga burgu dhe u bë ministër i rëndësishëm i thesareve të shtetit. Ja pra, situata që u pa e vështirë u kthye në një situatë të rehatshme dhe të bukur.

Allahu edhe Musain a.s e kishte përkrahur me lehtësi përballë vështirësive që u përballua në jetën e tij. Musai a.s me përkrahjen dhe ndihmën e Allahut kishte fituar epërsi përballë Faraonit i cili ishte njëri prej njerëzve më të pasur që kishte jetuar gjatë shekujve. Në të njëjtën kohë Zoti iu kishte përgjigjur edhe lutjes së Musait që bëri për t'ia dhënë si ndihmës të vetë të vëllanë Harunin a.s. Përsëri Musai a.s me përkrahjen dhe ndihmën e Allahut duke treguar mugjize (mrekulli) doli fitimtarë kundër magjistarëve të Faraonit. Kështu që Musai a.s edhe në çastet më të vështira nuk e kishte harruar asnjëherë se ndihma e Allahut është gjithmonë me ata që kanë besuar. Musai a.s nga njëra anë gjersa u ndiqte nga forca ushtarake e Faraonit dhe nga ana tjetër që u përballua me detin, u kishte thënë atyre që i kishte afër se ndihma e Allahut gjithmonë është afër atyre që kanë besuar dhe në të njëjtën kohë ua kishte përkujtuar se gjithsesi Allahu do të tregoj një rrugë dalje:

Ai (Musai) tha: “Kurrsesi, me mua është Zoti im, Ai do të më udhëzojë”. Ndërsa Ne Musait i thamë: “Me shkopin tënd bjeri detit”. Deti u nda dhe çdo pjesë u bë si kodër e madhe. E Ne i afruam atje të tjerët (ata të faraonit). Dhe Ne e shpëtuan Musain dhe të gjithë ata që ishin me të. Kurse të tjerët i përbytëm në ujë. (Shuara, 62-66)

Kurse një tjetër shembull nga jeta e Pejgambereve është të qenit afër Muhamedit a.s një besimtarë në çastin e fshehjes në një shpellë gjersa u ndjeknin nga ana e mushrikëve. Të qenit e një besimtarit përkrahës afër, në kohën kur kërcënimet e atyre që i bëjnë shirk Allahut kanë arritur nivelin e lartë është njëri prej lehtësive që ka caktuar Allahu:

Në mos e ndihmofshi atë (Pejgamberin), atë e ka ndihmuar All-llahu; kur ata që nuk besuan e nxorën atë vetë të dytin; kur që të dy ishin në shpellë, kur po i thoshte shokut të vet: “Mos u pikëlloni (friko), All-llahu është me ne!” E All-llahu zbriti qetësi (në shpirtin e) atij, e fuqizoi me një ushtri që ju nuk e patë; e fjalën e atyre që nuk besuan e bëri më të ultën, kurse fjala e All-llahut (është) më e larta. All-llahu është më i fuqishmi, më i urti. (Tevbe, 40).

Me të vërtetë njeriu kur të shikon me syrin e mirësisë, do të mund t'i sheh në çdo çast lehtësitë që i ka krijuar Allahu për veten e tij. Vetëm se njerëzit që mund ta shikojnë këtë të vërtetë, janë njerëzit të cilët i besojnë Allahut, i frikësohen, ruhen dhe i mbështeten Allahut, duke e ditur se është kader (caktim i Zotit) çdo vështirësi që përballohen, dhe në të njëjtën kohë ata janë njerëz që e dinë se Allahu është mik dhe mbrojtësi i vërtetë i tyre. Allahu në ajetet Kur'anore, robërit e tillë i njofton që do tua lehtësoj punët atyre duke i begatuar prej nga nuk e shpresojnë aspak:

... Kështu këshillohet ai që i beson All-llahut dhe ditës së fundit, e kush u përmbahet dispozitave të All-llahut, atij Ai i hap rrugë, dhe e furnizon atë prej nga nuk e kujton fare. Kush i mbështetet All-llahut, Ai i mjafton atij, All-llahu realizon dëshirën e vet dhe All-llahu çdo gjëje ia ka caktuar kohën (afatin). (Talak, 2-3).

Ai që është i pasur, le të shpenzojë sipas mundësisë së vet, e ai që është ngushtë nga pasuria, le të japë nga ajo që i ka dhënë All-llahu, e All-llahu nuk ngarkon askënd, vetëm aq sa i ka dhënë; mirëpo pas vështirësisë All-llahu sjell çlirim (begati). (Talak, 7)

Siç kuptohet edhe në ajetet Kur'anore, Allahu patjetër ka krijuar lehtësi për ata persona të cilët lidhen me sinqeritet për urdhrat që i ka vendosur Ai. Besimtarët që i besojnë kësaj, asnjëherë nuk tregojnë ngathtësi, shtendosje dhe dobësim përballë vështirësive.

Allahu në Suren Inshirah ka njoftuar se padyshim pas vështirësisë është lehtësimi, dhe se Ai vetë është hekës i

barrës së rëndë të njerëzve:

A nuk ta hapëm Ne gjoksin tënd? Dhe Ne hoqëm prej teje barrën tënde, E cila shtypte shpinën tënde. Dhe Ne, ta ngritëm lart famën tënde? E, pa dyshim se pas vështirësisë është lehtësimi. Vërtet, pas vështirësisë vjen lehtësimi. (Inshirah, 1-6).

Allahu besimtarëve në mënyra të ndryshme u siguron mbështetje dhe lehtësi të paparamenduar

Siç e kemi thënë edhe në fillim, kjo botë është krijuar si vend i sprovës. Të gjithë njerëzit në këtë vend sprovohen me besimin që e kanë për Allahun dhe ditë e ahiretit. Kur të shikohet nga jashtë një e vërtet e kësaj sprovës që e ka krijuar Allahu, vërehet sikur po jetojnë në kushte të njëjta ata që bëjnë mirë dhe ata që bëjnë keq. Megjithatë jeta që e jetojnë ata të cilët i kanë besuar Allahut është krejtësisht e ndryshme me jetën që e jetojnë ata të cilët nuk kanë besuar. Siç e kemi cek edhe në faqet e më hershme Allahu gjithmonë u jep lehtësi robërve që i besojnë Atij, ua lehtëson punët e tyre, gjithashtu edhe në çastet e vështira atyre patjetër ua tregon një rrugë dalje. Kjo, është një ndihmë e qartë e Allahut.

Po edhe Allahu në shumë ajete Kur'anore ka njoftuar që do t'ju ndihmojë me rrugë të paparamenduara robërve të vetë dhe në të njëjtën kohë atyre do t'ju sigurojë lehtësi dhe përkrahje në mënyrën që së shpresojnë. Këtë ndihmë që e ka njoftuar Allahu në Kur'an mund ta shtjellojmë nën këta tituj kryesor.

Allahu besimtarëve u dërgon ndihmë me engjëj

Allahu ndihmën që e ka për besimtarët e shfaqë në mënyra të ndryshme. Njëra prej ndihmave të Allahut, është dërgimi i engjëjve, kur besimtarët mbesin në çastet e vështira. Allahu e tregon këtë ndihmë duke dhënë si shembull ngjarjen e cila është përjetuar në kohën e Pejgamberit a.s.

Kur ti u thoshe besimtarëve: “A nuk është mjaft për ju që Zoti juaj t'ju vazhdojë ndihmën me tre mijë engjëjt e zbritur”? Po, nëse jeni të qëndrueshëm e të matur, e ata (armiqtë) t'ju vinë tash në këtë moment, Zoti juaj ua vazhdon juve ndihmën me pesë mijë prej engjëjve të ushtruar (për luftë) ose të shënuar. E atë (ndihmë) All-llahu nuk e bëri për tjetër por vetëm për t'iu gëzuar dhe me të të qetësojë zemrat tuaja, përndryshe ndihma vjen vetëm prej All-llahut, ngadhënjësit, të urtit. (Ali-Imran, 124-126)

Kurse në një ajet tjetër Kur'anor është treguar se Allahu besimtarëve u kishte ndihmuar me një ushtri që nuk ishte vërejtur nga ana e jobesimtarëve:

O ju që keni besuar, përkujtoni të mirën e All-llahut ndaj jush, kur juve u erdhi një ushtri e Ne kundër tyre lëshuam një furtunë dhe ushtri që ju nuk e shihnit, e All-llahu e shihte atë që ju vepronit. (Ahzabë, 9)

Të njoftuarit e Allahut në Kur'an që do të triumfojnë besimtarët gjithmonë është një premtimi i mirë dhe dashamirës për besimtarët. Vetëm se këtu ka dobi të sqarohet kjo pikë. Çdo ndihmë është prej Allahut, dhe padyshim që Allahu është posedues i forcës së pakufizuar. Besimtarët e dinë krejtësisht që Allahut i përket ndihma dhe fitorja e vërtetë. Kurse përkrahjen me engjëj, nuk e harrojnë që është vetëm një përgëzim (myzhde) i Allahut dhe se shfaqja e engjëjve është vetëm për ndihmën dhe përkrahjen e tyre. Sepse këtë Allahu në Kur'an e ka përkujtuar kështu:

Përkujtoni kur kërkuat ndihmë prej Zotit tuaj, e Ai u është përgjigjur: “Unë do t'ju ndihmoj me një mijë engjëj që vijnë një pas një (grup pas grupi). All-llahu nuk e bëri atë (ndihmën) për tjetër, vetëm t'ju gëzojë (t'u japë myzhde) dhe për t'i forcuar (qetësuar) me të zemrat tuaja, pse ndihma në realitet është vetëm prej All-llahut. All-llahu është mbizotërues dhe i urtë. (Enfal, 9-10).

Besimtarët që e dinë se do të tu ndihmojë Allahu robërve që dëshiron në mënyra të ndryshme, jetojnë të qetë dhe në brendinë e tyre krijohet një ndjenjë e lumturisë, qetësisë dhe sigurisë. Në këtë mënyrë ata nga ana shpirtërore jetojnë një jetë shumë të bukur.

Allahu besimtarët në sytë e armikut i tregon të shumët

Si caktim i Zotit numri i atyre që kanë besuar, në çdo periudhë gjithmonë ka qenë i vogël. Vetëm se asnjëherë nuk kanë triumfuar përballë besimtarëve ata të cilët kanë qenë të shumët në numër. Besimtarët si me moral të bukur, si

me largpamësinë dhe si me mendjen që ua ka dhënë Allahu gjithmonë kanë triumfuar sukses përballë njerëzve që gjendeshin brenda jobesimtarëve. Afër gjitha këtyre Allahu ka treguar se nganjëherë besimtarët në sytë e jobesimtarëve i ka treguar të shumët në numër dhe të fuqishëm dhe në saje të kësaj ka lindur frika, dobësi dhe përfundimi i tmerrshëm i jobesimtarëve. Allahu një gjendje të tillë që është realizuar në kohë kur ka jetuar Pejgamberit a.s e komunikon kështu:

Përkujtoni kur u takuat (në sheshin e luftës), e Ai bëri që ata në sytë tuaj të duken pak, e po ashtu edhe ju të dukeni në sytë e tyre pak; e bëri këtë për ta zbatuar All-llahu një çështje që ishte e vendosur. Vetëm te All-llahu është përfundimi i çështjeve. O ju që besuat, kur të konfrontoheni me ndonjë grup, përqendrohuni dhe përmendni çdo herë All-llahun, që ta arrini fitoren e dëshiruar. (Enfal, 44-45)

Të shikuarit e numrit të vogël të besimtarëve si shoqëri e madhe, e fortë dhe e vështirë nga pikëpamja e jobesimtarëve pa dyshim që është një mrekulli e Allahut dhe në të njëjtën kohë edhe nga pikëpamja e muslimanëve është një lehtësi shumë e madhe që është përjetuar në çastet e luftës.

Përsëri Allahu me ajetet Kur'anore Pejgamberin a.s e ka njoftuar se besimtarëve do t'ju rritë forcën që e posedojnë kat kat. Dhe robërve që besuan si shpërblim për durimin që e bëjnë, u ka premtuar se do t'ju jep një fitore dhe një forcë më të madhe prej asaj që e shpresojnë:

O Pejgamber! Nxiti besimtarët për luftë. Nëse prej jush janë njëzet të durueshëm, (trima të fuqishëm), do t'i mundni dyqind, e nëse janë njëqind, do t'i mundni një mijë sish që nuk besuan, për shkak se ata janë njerëz që nuk kuptojnë (pse luftojnë). All-llahu ju bëri lehtësim tash duke e ditur se jeni dobësuar. Nëse prej jush janë njëqind të durueshëm, do ti mundni dy qind, e nëse prej jush janë një mijë, me ndihmën e Zotit do t'i mundni dy mijë. All-llahu është me ata që janë të durueshëm. (Enfal, 65-66)

Siç u njoftua në ajetin e më lartë përmendur Kur'anor, Allahu besimtarët në kohën e Pejgamberit a.s i ka përkrahur në çastin e luftës duke i treguar në sytë e jobesimtarëve të shumët në numër dhe shumë te fuqishëm. Nga kjo gjë kuptojmë se Allahu është miku dhe ndihmuesi i vetëm i besimtarëve. Sado që jobesimtarët të jenë të shumët në numër të jenë, sado që të posedojnë një forcë të madhe të posedojnë, prapë se prapë nuk do të mund të bëjnë asnjë gjë, sepse e gjithë forca dhe sundimi i takon Allahut. Prandaj Allahu është posedues i një forcës aq të madhe saqë me urdhrin "Bëhu" është në gjendje të bëjë çdo gjë. Andaj njerëzit që e vlerësojnë forcën e Allahut të mjaftueshme për çdo gjë, ata që i mbështeten dhe i besojnë Atij, gjithmonë do ta jetojnë lehtësinë e kësaj.

Allahu në zemrat e besimtarëve zbret ndjenjën e qetësisë dhe besueshmërisë

Përsëri në Suren Enfal njoftohet se Allahu i ka përkrah me ndihmë shpirtërore besimtarët në një çast të vështirë që është përjetuar në kohën e Pejgamberit a.s kështu:

Dhe kur Ai ju kaploi me një kotje (gjumë) që ishte siguri për ju nga ana e Tij, ju lëshoi shi nga qielli për t'ju pastruar me të, largoi prej jush të shtimet e shejtanit, e që të fuqizojë bindjen në zemrat tuaja dhe t'ju përforcojë me të (me shi) këmbët tuaja. (Enfal, 11)

Pa dyshim që shprehja "kotje (gjumë)" që kalon në ajetin Kur'anor ka për qëllim një gjumë shpirtëror. Kështu Allahu në çastin e vështirë e kishte dhënë një gjendje të tillë mbi besimtarët e sinqerisht dhe në fund të kësaj përkrahjes shpirtërore besimtarët e sinqertë e kishin jetuar lumturinë, qetësinë, sigurinë dhe qëndrueshmërinë e ndjenjave.

Në të vërtetë në jetën e besimtarëve gjithmonë do të jetë mbizotëruese ndjenja e forcës, lumturisë dhe qetësisë. Njerëzit që i besojnë Allahut dhe ahiretit, ngase e dinë se Allahu është mbizotërues i çdo gjëje, nuk acarohen përballë ndonjë situatë dhe nuk ndiejnë mërzë, brengosje, dhe shqetësim. Kështu ata e dinë që Zoti ynë për veten e tyre e ka krijuar më të mirën në këtë botë dhe në ahiret më të dobishmen. Andaj besimtarët e vazhdoj jetën e tyre duke iu mbështetur Allahut dhe duke shpresuar në ndihmën e Tij. Në një ajet Kur'anor thuhet kështu:

Nëse All-llahu dëshiron t'ju ndihmojë, s'ka kush që mund t'ju mposhtë, e nëse Ai iu lë pa ndihmë, atëherë kush është ai pas Tij, që do t'ju ndihmojë? Pra vetëm All-llahut le t'i mbështeten besimtarët. (Ali-Imran, 160)

Besimtarët janë në dijeni të asaj se është kaluese sado e madhe të jetë vështirësia që përballohen në këtë botë. Prandaj ata përballë situatave të vështira, nuk tregojnë ndonjë sjellje që nuk e pëlqen Zoti.

Vështirësia në jetën e njeriut mund të zgjas eventualisht më së shumti 50-60 vite. Nëse njeriu brenda këtyre viteve tregon moral të bukur duke iu mbështetur Allahut dhe nëse e falënderon Atë për gjendjen në të cilën gjendet, në botën tjetër do të bashkohet me një bukuri aq të madhe saqë kurrë nuk e ka imagjinuar se do të ketë ndonjë bukuri të tillë. E kjo bukuri e madhe i përket xhenetit. Aty nuk do të ketë mërzi, shqetësim, pikëllim, brengosje, halle, derte, përllarje, fyerje dhe në të njëjtën kohë ata aty do të kenë atë që e dëshiron dëshira e tyre.

Të qenit në dijeni të kësaj, të besimtari siguron qëndrueshmëri përballë çdo situatë dhe mbështetje të pa rrëzueshme dhe të palëkundshme. Kjo ndjenjë shpirtërore është njëra prej lehtësive më të mëdha në këtë botë.

Nuk duhet harruar që; të gjitha zemrat dhe e gjithë forca është në dorën e Allahut. Kështu që Zoti e krijon çastin që dëshiron, situatën që dëshiron dhe mënyrën që dëshiron. Përderisa Allahu nuk ja jep njeriut që kërkon qetësinë dhe sigurinë e ka të kotë arritjen e sajë në ndonjë rrugë tjetër. Të diturit e njeriut se çdo gjë është nën kontrollin e Allahut, është një lehtësi që e sjellë jetesa e Kur'anit. Andaj gjithmonë, prej rrugëve të ndryshme e gjen afër ndihmën dhe përkrahjen e Allahut njeriu që i drejtohet Atij për çdo punë dhe që pret vetëm nga Ai shpërblimin e çdo punës.

Sepse vetëm All-llahu është ndihmëtar i juaj dhe Ai është më i miri ndihmës. (Ali-Imran, 150)

LEHTËSIA E JETESËS SË MORALIT TË KUR'ANIT

All-llahu dëshiron t'ju lehtësoj (dispozitat), e megjithatë njeriu është i paaftë (për t'u përballuar epsheve). (Nisa, 28)

Disa prej veçorive të bukura të domosdoshme të moralit të Kur'anit që Allahu i ka urdhëruar ato, janë si sakrifikimi, tolerimi, solidariteti, durimi, respekti, matura, fisnikëria, besnikëria, bujaria, urtësia, drejtësia, falshmëria, ndershmëria, besueshmëria, fjala e bukur, mbajtja e fjalës, mbajtja e premtimit, të ushqyerit e fukarasë, të mbrojturit e jetimit, të ndihmuarit e nevojtarit, të kthyerit në kohë amanetin e marrë, mos grabitja e hakut (e drejtës) të dikujt, mos nënçmimi i tjerëve, dhe mos përqeshja e tjerëve.

Në të vërtetë të gjithë njerëzit me ndërgjegjen e tyre, e dinë shumë mirë se cili moral i bukur do ta kënaqë Allahun. Këtë moralin të bukur që e kënaqë Allahun e jetojnë vetë ata pësona që ia kanë frikë Atij. Si shembull të këtij moralit të bukur e kemi Pejgamberin a.s dhe As-habet (shokët) e tij. Si moralin e bukur të Pejgamberit a.s po ashtu edhe të As-habëve nuk e ka dëmtuar asnjë situatë.

Por që shejtani, shumicës së njerëzve jetesën e këtij moralit të bukur ua tregon të vështirë dhe të pamundshëm. Për këtë arsye morali i bukur i shoqërisë injorante është i hollë sikur peri i mëndafshit, që këputet shumë lehtë. Shembull: një njeri që është shumë i matur dhe shumë zotëri, mund të tregojë mendjemadhësi, sjellje të pakëndshme, sjellje agresive, dhe sjellje sulmuese përballë disa gjërave të vogla që ia merr mendja se janë duke ia prishur qetësinë. Prandaj njerëzit që janë anëtar të shoqërisë injorante nuk dinë të bëjnë durim përball gjërave edhe më të vogla. Në shoqëritë e ditëve tona shumica e njerëzve janë duke e bartur kuptimin e këtij moralit të shtrembër. Ngase shumica i tregojnë njëri tjetrit sjellje të ngjashme, produktet e moralit të injorancës si; shtypja e tjerëve për mbrojtjen e të drejtave të veta, falsifikimi, egoizmi, lavdërimi, mashtrimi, gënjeshtria, hipokrizia, zilia, xhelozia, dyftysia, mburrja, tallja, përqeshja, mendjemadhësia, pamëshirshmëria, pandershmëria, pa turpëria, pa fytyrësi, arroganca, koprracia etj... shihen si veçori shumë normale të njerëzve që i përkasin moralit të injorancës. Madje edhe disa njerëz gjersa e prezantojnë vetën e tyre veçorit e këqija "unë jam koprrac, ziliqar, i pamëshirshëm ..." i njehin si pjesë të veçorive të mira dhe të rëndësishme. Si rrjedhojë e kësaj në përgjithësi një shumicë e madhe e njerëzve, e pranojnë veten e tyre me këto veçori negative.

Njerëzit që i përkasin këtij mendimit gjatë gjithë jetës së tyre nuk bëhen të lumtur. Sepse koprracia, zilia, pamëshirshmëria, hipokrizia, njerëzit gjithmonë i bënë agresiv. Ndërkaq siç e përcakutim edhe më herët Allahu fenë e ka krijuar të përshtatshme me natyrshmërinë e njeriut. Si rrjedhojë e kësaj në natyrshmërinë e njeriut ka ndjenjë të kënaqësisë nga zbatimet dhe nga shikimi i moralit të bukur. Kurse rrugët tjera janë të vështira dhe mundësi të njeriut. Beduizam Said Nursiu njëri prej dijetarëve të rëndësishëm Islam në librin e tij Shualar (dritat) lehtësinë që sjellë jetesa e besimit dhe vështirësinë që sjellë kufri (mosbesimi) në jetën e njeriut e tregon kështu:

Rruga e besimit është e shkurtër, e drejtë, e përpiktë dhe shumë e shkurtër. Kurse rruga e kufrit (mosbesimit) është e gjatë, e vështirë, dhe shumë e rrezikshme. Do më thënë në rrugë që të dërgon ka e lehta, e drejta, dhe ka e mira nuk ka shirk dhe mosbesim. Kështu që të vërtetat e besimit për njeriun janë të nevojshme sikur gjithësia për diellin. Kurse rruga më e rehatshme, më e shëndetshme, më e mirë, më e lumtur, më e shkurtër, më e rëndësishme në moralin

njerëzor është në drejtim të siratit mustekim (rrugës më të drejtë). (Shuara, f.490

Përsëri ky dijetar në lidhje me këtë çështje thotë:

Të ecurit në rrugë e kufrit (mosbesimit) është më e rrezikshme dhe më e vështirë se të ecurit mbi akull. Kurse të ecurit në rrugë e besimit është e lehtë sikur me ecë në tokë, në dritë dhe me notuar në detë. (Mesnevi-i Nursiye f.71)

Një jetë pa besim njeriut ka mundësi t'ia përjetoj disa kënaqësi. Por këto kënaqësi që fitohen në këtë jetë pa besim janë të përkohshme dhe patjetër pas këtyre vjen mundimi dhe vuajtja. Njeriu sa do që jeton brenda, kënaqësive, bukurive, standardëve të mira nëse nuk ka besim, jeton shqetësimin e asaj që e dinë se një ditë do t'i ikën nga dora të gjitha këto që i posedon. Kështu që të gjitha ato që i posedon do ti ikin nga dora ose me një situatë që do të përballohet në ditë e tij ose një ditë do të largohet nga këto bashkë me vdekjen e pashmangshme. Pra në një vend që nuk ka mbështetje, frikë, dhe besim në Allahun është krejtësisht e pamundur të jetohet një jetë e qetë, pa brenga dhe pa shqetësime.

Prandaj morali i bukur njeriun e shtynë gjithmonë kah qetësia, lumturia dhe dashuria e zjarrtë për të jetuar. Po edhe për njerëzit që e zgjedhin rrugën e besimit për ata ka një qetësi, kënaqësi të vazhdueshme në jetë e tyre që shtrihet drejt ahiretit. Po edhe nëse përpara u del ndonjë vështirësi, mangësi apo ndonjë gjë tjetër e padëshirueshme, e dinë që është e përkohshme dhe e jetojnë gëzimi e asaj që ua ka premtuar Allahu në jetë e ahiretit. Kurse është shumë e lehtë ajo që duhet bërë për fitimin dhe bashkimin e dhuntive të përhershme: Nënshtrimi i urdhrave të Kur'anit dhe ndërgjegjes, me lejen e Allahut do ti bashkoj me bukuritë e përhershme të xhennetit.

Gjithmonë fitojnë ata që i nënshtrohen ndërgjegjes

Mendoni makinat që ecin në autoban... Të gjithë njerëzit që i ngasin këto makina në autoban u përkasin kulturave të ndryshme, profesioneve të ndryshme, moshave të ndryshme, personaliteteve të ndryshme, fizionomive të ndryshme shkurtimisht asnjë nuk i përngjan tjetrit.

Supozoni se dy makina nga gjitha makina tjera që gjenden në autoban kanë bërë ndeshje. Dhe njëri vozitës i makinës vërehet se është i lënduar dhe ka nevojë për ndihmë. Kështu njëri vozitës gjersa e kthen vetëm kokën e vetë, e shiko dhe përsëri vazhdo rrugë e vetë në autoban, tjetri vozitës e ndal makinën e vetë dhe duke i dalë në ndihmë vozitësit të plagosur, e dërgon në spitalin më të afërt dhe mundohet të bëjë për atë sa të mundet.

Dallimi më i rëndësishëm i këtyre dy personave është të dëgjuarit e njërit ndërgjegjen dhe mos dëgjuarit e tjetrit ndërgjegjen. Dallimi i kulturë, racës, arsimit, profesionit... në mes tyre nuk ka aspak rëndësi. Çdo njeri pa përjashtim, është posedues i zërit të ndërgjegjes që gjatë jetës gjithmonë ia thotë të drejtën. Gjersa bënë një veprim të gabuar, gjersa bënë mëkat dhe në çdo dyshim që bie patjetër ndërgjegjja atij ia thotë të drejtën. Kurse të përcaktuarit e zërit të ndërgjegjes është shumë lehtë. Sepse ndërgjegjja që ia thotë atë që është e drejtë njeriut përballë një ngjarjes, gjithmonë është zëri i parë që e ndjen në brendësi. Në raste se njeriu i nënshtrohet këtij zërit të parë do të jeton një jetë të lumtur, të qetë dhe të rehatshme. Kurse në të kundërtën nëse i mbyllë veshët, nëse fillon të kërkon ndjesa dhe pretekste duke iu drejtuar epshit, do të mbet i detyruar të jetojë bashkë me dhimbjen shpirtërore të vështirësisë që nuk do të mund të shpëtoj lehtë nga kjo.

Për këtë arsye ekzistimi i ndërgjegjes është një dhunti dhe lehtësi shumë e madhe që njerëzve ua ka dhënë Allahu. Njeriu që e dinë vlerë e kësaj dhuntie dhe e përdorë ndërgjegjen, në çdo gjendje, bëhet zotëruar i një kuptuarës e cila ia bënë të mundur ndarjen e të mirës prej së keqes, shpëtimin në këtë botë edhe në botën tjetër dhe në të njëjtën mënyrë ia siguron edhe kënaqësinë e Allahut.

Allahu ka njoftuar se ka shpëtuar ai i cili e patronë vetveten (ndërgjegjen).

Pasha njeriun dhe Atë që e krijoi atë! Dhe ia mësoi se cilat janë të këqijat dhe të mirat e tij. Pra, ka shpëtuar ai që e pastroi vetveten (ndërgjegjen)(Shems, 7-9).

Shprehja "ka shpëtuar ai që e pastroi vetveten" në ajetin Kur'anor tregon çartë se e ka gjetur shpëtimin ai që i nënshtrohet ndërgjegjes.

Kurse gjendja e atyre që nuk u nënshtrohen urdhrave të ndërgjegjes në vazhdimin e ajeteve të lartë përmendura

tregohet kështu:

E ka dështuar ai që e poshtëroi vetveten (ndërgjegjen) (Shems, 10)

Ndërgjegjja e një njeriut që nuk e jeton moralin që e pëlqen Allahu dhe që nuk e zbaton fenë, vazhdimisht atë vazhdon ta urdhëron kah e bukura, e mira dhe drejta, në fund të kësaj në brendi të njeriut bëhet një përplasje. Kështu që nuk ia lëshon jakën ditë as natë dënimi i bërjes së pa ndërgjegjes me qëllim. Kurse kjo ia shton torturën si në këtë botë po ashtu edhe në botën tjetër.

Lehtësia e nënshtrueshmëris dhe mbështetjes në Allahun

Secilit njeri në jetën e tij i ndodhin disa situata “të pakëndshme”, “të papërshtatshme”, dhe “të pa fat”. Këto situata që shihen gjatë jetës së njeriut ose mund të jenë situata të vogla që njeriu i përjeton në jetën ditore ose mund të jenë aq të mëdha saqë mund të ndikojnë negativisht në mbarë jetën e njeriut. Njerëzit që nuk e jetojnë moralin e Kur’anit kur të përballohen me kësi lloj situatash të vogla apo të mëdha që nuk i pëlqen epshi i tyre, ndjejnë shqetësim, lodhje, brengosje, tendosje dhe frikë. Ndërkaq kjo e vërtetë është një torturë që ia përjetojnë vetvetes së tyre në fundin e asaj që jetojnë të pa informuar për një të vërtetë shumë të rëndësishme. Siç tregohet edhe në Kur’an Allahu nuk i torturon njerëzit por njerëzit e torturojnë vetë vetën e tyre. Nëse ata të cilët nuk kanë besuar ose edhe pse kanë besuar preferojnë një jetesë duke mos ua vënë vëmendjen të vërtetave që i ka komunikuar Allahu në Kur’an gjithmonë do të jetojnë brenda shqetësimeve, brengave, frikësimeve, mundimeve po edhe në të njëjtën kohë do të bëhen zotërues të shumë dobësive dhe dhimbjeve shpirtërore.

Kurse në jetën e dynjasë nuk do të ketë arsye që të jetojnë të brengosur, të shqetësuar, dhe të frikësuar ata njerëz që ua vënë vëmendjen të vërtetave që i ka komunikuar Allahu në Kur’an. Sepse ata që kanë besuar, e dinë se çdo gjë që ndodhë është e shkruar (e regjistruar) në librin e quajtur “Levhi-i Mahfudh” dhe se sikur të gjithë njerëzit tjerë edhe vetë janë ndjekës të kaderit (caktimit të Zotit). Si rrjedhojë e kësaj ata nuk harrojnë asnjëherë se situatat që i ka krijuar Allahu çdo herë do të përfundojnë në të mirë për veten e tyre dhe se Allahu kaderin e robërve të devotshëm e ka krijuar në mënyrën më të mirë dhe më të përshtatshëm për veten e tyre.

Një pjesë e njerëzve kaderin e dinë pak a shumë, mirëpo përsëri në lidhje me atë posedojnë një pretendim të gabuar. Për shembull në kaderin e njeriut mendojnë se është vetëm personaliteti i njeriut dhe fizionomia e tij (flokët, fytyra, gjatësia e shtatit, duarve...). Kurse çështjen e fitimit të parave, fitimit të profesionit, humbjen e pasurisë, ndodhjen e fatkeqësisë etj... nuk e mendojnë pjesë të kaderit. Dhe për këtë arsye mendojnë se do ta ndryshojnë atë. Shumë herë në mesin e rrethit tonë ku jetojmë i dëgjojmë njerëzit duke thënë: “ah sikur mos te kishte bërë kështu nuk do ti ndodhte ajo”, “ah sikur mos të dilte në rrugë nuk do të bënte ndeshje etj...”. Këto janë fjalë që i thonë njerëzit që nuk e kanë shijuar ëmbëlsirën e besimit. Sepse në kaderin e njeriut është e caktuar e gjithë jeta, të gjitha situata që përjetojnë gjatë gjithë jetës, çdo bisedë, çdo qastë, çdo shikim, çdo zë etj... Për shembull: Ju sido që të jetë leximin e këtij librit, të këtyre rreshtave në këtë qastë në këtë orë e keni pas në kader. Kurse Allahu këtë qastë, e ka ditur me miliarda vite, përpara se t’ju krijonte. Ndoshta ju derisa e keni lexuar këtë libër keni përjetuar shumë gjëra. Për shembull: Mu në kohën kur filloni ta lexoni këtë libër e dëgjoni se në derë po troket dikush. Kur e hapni derën e vëreni shokun tuaj. Në këtë mënyrë leximin e librit e keni lënë për më vonë. Kështu që trokitja e derës mu në kohën kur keni filluar të lexoni këtë libër, thënia e shokut tuaj fytyrë qeshur “mirëdita” pas hapjes së derës, lërja për më vonë leximin dhe të gjitha bisedat, fjalët, shakatë, qeshjet etj... që kanë kaluar gjersa keni qëndruar bashkë me shokun tuaj, ju ende pa i jetuar këto në dijeninë e Allahut kanë qenë të ditura para miliarda viteve. Allahu këtë temë e tregon kështu:

Ti nuk angazhohesh me asnjë çështje, nuk lexon nga ai pjesë nga Kur’ani dhe nuk bëni ndonjë vepër, vetëm se ne jemi prezantuesit tuaj, kur ju ndërmerri atë. Zotit tënd nuk mund t’i fshihet as në tokë e as në qiell as sa grimca e as më e vogël se ajo e as më e madhe, por vetëm sa është evidentuar në librin e sigurt. (Junus, 61)

Allahu është larg vendit dhe kohës. Kurse ai që i përket vendit dhe kohës është njeriu. Për këtë arsye e kaluara jonë, ky qastë dhe e ardhmja jonë te Allahu është një qastë që ka ndodhur dhe përfunduar. Për shembull: Dita tjetër e jetës tonë është një qastë e cila do të vë për neve. Kurse në të vërtetë aj qastë te Allahu ka ndodhur dhe përfunduar. Andaj Allahu tani është duke e ditur se çka do të vishni nesër, se çka do të shkruani nesër, se me këndë do të takoheni nesër, se çka do të bëni gjatë gjithë ditës së nesërme. Në të njëjtën mënyrë edhe tani është duke e ditur se çka do të bëni pas një viti, pas dy viteve, pas pesë viteve, pas dhjetë viteve, pas tridhjetë viteve, pas pesëdhjetë viteve. Kështu që Allahu në këtë qastë është duke e ditur të gjitha ditët, detajet më të imëta madje edhe minutat dhe sekondat e të gjithë atyre njerëzve që kanë jetuar që nga Ademi a.s e deri më tani po edhe të gjithë atyre njerëzve që do të jetojnë që nga tani e tutje deri në ditën e kiametit. Allahu si kohen e gjatë si kohen e shkurtër e ka krijuar në një qastë.

Kurse është një lehtësi dhe dhunti e madhe për njeriun që e dinë se dija e Allahut është e pakufizuar dhe se është ndjekës i kaderit. Një besimtar i cili ka besuar me zemër të plotë dhe i është dorëzuar me sinqeritet Allahut, duke marrë mësim prej kaderit që është përgatitur për veten e tij, duke e përkujtuar me falënderim në çdo qastë, e ndjekë kaderin e tij me një rahat dhe siguri sikur një personi që e ndjekë një film ulur në fotele.

Një njeri i cili e bënë mikë dhe mbrojtës të vetës së tij Allahun, është i kënaqur prej çdo situatës që e ka krijuar miku dhe ndihmuesi i tij më i mirë. Në të njëjtën kohë ky njeri është i kënaqur edhe prej kaderit të tij. Allahu për ti sprovuar njerëzit, në kaderin e tyre mund të krijoj situata dhe pamje të llojllojshme. Vetëm se çdo situatë dhe pamje të Allahut është e fshehur dhe e planifikuar deri në hollësitë më të imëta dhe këto janë sipas nivelit të asaj që do të mund t'ju përballoj njeriu. Për shembull: Jusufi a.s edhe pse nuk ishte fajtor u burgos, në burg, aty kaloj disa vite. Pa dyshim që kjo ka qenë në kader të Jusufit a.s. Po Jusufi a.s ngase ju nënshtrua me gëzim dhe kënaqësi kaderit që e ka krijuar Zoti për veten e tij, burgu nuk ishte vështirësi, shqetësim, mundim, torturë, për në të kundërtën është parë si pamje dhe ngjarje që ia ka hapur derën e shumë dhuntive dhe shumë bukurive. S'ka dyshim që do të arrin ta kuptojë më shumë kënaqësinë e dhuntive një njeri që situatën e keqe apo pamjen e neveritshme e krahason me një ambiente shumë të mirë. Sepse edhe Jusufi a.s burgun pasi që e ka menduar si ambient të mirë e ka jetuar më shumë kënaqësinë e dhuntive. Sigurisht që është shumë e ndryshme kënaqësia që do ta merr një njeriut që e sheh çdo ditë kopshtin me trëndafila, me kënaqësinë e atij që me vite të tëra nuk ka pa gjë tjetër përveç murit dhe betonit. Po edhe në të njëjtën mënyrë do të merr një kënaqësi më të madhe prej qetësisë dhe bukurisë një njeriu që e dinë se çka është vështirësia dhe e neveritshmja. Andaj në çdo gjë që Allahu e ka krijuar për njerëzit ka mirësi. Sepse siç ka njoftuar në Kur'an edhe Allahu pas çdo vështirësie vjen lehtësimi. Ndërsa ajo që u përket besimtarëve është nënshtrimi i kaderit dhe mos zemërimi i tyre përballë ndonjë situatës që shihet si e pakëndshme. Po ata duhet të jenë edhe të lumtur që bëhen pjesëtar të mundimeve kur përballohen me ndonjë situatë të padëshirueshme sepse Allahu në saje të durimit që bëjnë përballë asaj situatë do ti shpërblejë në botën tjetër.

Sigurisht besimtari që i nënshtrohet kaderit, në çdo çështje duhet të përpiqet të bëjë më tepër se ç'duhet bërë. Për shembull një person që është sëmur sigurisht që duhet të shkoj te mjeku, të kontrollohet, ti merr barnat, tu nënshtrohet rregullave që ia thotë mjeku dhe ti kushtoj kujdes çdo gjëje në lidhje me sëmundjen. Vetëm se ai e dinë se sëmurja, shkuarja te mjeku, trajtimi mjekësor i tij, marrja e barnave, nënshtrimi i fjalëve të mjekut ka qenë e shkruar në kaderin e tij. Për këtë arsye asnjëherë nuk shqetësohet, pikëllohet dhe brengoset. Dhe në këtë mënyrë ai e jeton lumturinë e saj që Allahu ka krijuar për te çdo të mirë. Të besuarit e një njeriut se në çdo situatë ka mirësi është shumë një çështje e rëndësishme.

Besimtarët e sinqertë i mbështeten Allahut dhe besojnë se për veten e tyre pas çdo situatës së vështirë ka lehtësi dhe mirësi. Kjo, është një veçori që vërehet vetëm te besimtarët. Pejgamberi ynë Muhamedi a.s këtë çështje e tregon kështu:

“Sa habitësh është gjendja e besimtarit. Sepse çdo punë e tij për atë është një mirësi. Kjo gjendje vërehet vetëm te besimtarët e jo te ndokush tjetër. Kur i ndodhë një gjë që atë e bënë të lumtur, falënderon. Kurse kjo është mirësi për atë, kur i ndodhë ndonjë dëm duron, kurse edhe kjo për atë është mirësi” (Muslim, Zuhd 64,2999).

Allahu është posedues i vetëm i forcës së pakufizuar dhe mbizotërues i vetëm i mbarë gjithësisë. Sido që të jetë për një njeriut që e dinë këtë të vërtetë nuk kërkon rrugë tjetër përveç rrugës së nënshtrimit dhe mbështetjes në Allahun. Sepse çdo situatë që përballohet, çdo bisedë, çdo zë çdo fjalë e njeriut është nën kontrollin e Allahut. Siç tregoj edhe Pejgamberi a.s çdo gjë që vjen prej Allahut për besimtarin është mirësi dhe bukuri. Allahu kuptuarën e mbështetjes së besimtarëve që janë në dijeni të kësaj e tregon kështu:

Unë iu kam mbështetur All-llahut, Zotit tim dhe Zotit tuaj, pse nuk ka asnjë nga gjallesat, e që Ai të mos e ketë nën sundim, vërtet Zoti im është i drejtë. (Hud, 56).

Ata të cilët nuk i mbështeten Allahut duke pretenduar se janë nën kontrollin dhe forcën e tyre çdo gjë, gjithmonë në shpirtin e tyre ka frikë shqetësim dhe pesimizëm. Kjo është e ngjashme emocionin, frikën, dhe dhimbjen që e ndjenë njeriu gjatë shikimit të një filmit. Edhe ani me emocionin, frikën dhe dhimbjen që e ndjenë mendon sikur do të mund ta ndryshon fundin e filmit. Prandaj sikur është e panevojshme dhe e pavend një frikë e tillë në të njëjtën mënyrë është edhe e panevojshme dhe e pavend mbërthimi në lakmi të ngjashme përballë atyre që përballohet një njeri që e ndjekë kaderin. Për shembull: janë krijesa të Allahut të gjithë ata persona që pasojnë padrejtësi nga njerëzit tjerë. Dhe Allahu i krijon këto situata vetëm për sprovimin e njeriut. Në rasë se besimtari u bënë durim këtyre situatave dhe shpreson fitimin e xhennetit, mëshirës dhe kënaqësisë së Allahut nuk bëhet asnjë arsye për hidhërimin dhe shqetësimin e tyre. Po edhe Allahu besimtarëve u dërgon ndihmë dhe u siguron lehtësi në çdo punë të tyre. Ky është

një premtim i prerë i Allahut. Allahu në një ajet Kur'anor për ata që kanë pësuar shpifje thotë kështu:

Kjo është kështu! E kush ndëshkon tjetrin me të njëjtën masë me të cilën ka qenë i ndëshkuar vetë, e pastaj atij përsëri i bëhet e padrejtë, All-llahu do ta ndihmojë atë patjetër. All-llahu shlyen shumë të këqijat dhe falë mëkatet. (Haxh, 60).

Atëherë rruga e nënshtimit dhe mbështetjes për besimtarët që e dinë miqësinë, ndihmën dhe forcën e Allahut është rruga e vetme, më e drejtë dhe më e lehtë për njerëzit. Nëse njeriu nuk e ndjekë këtë rrugë do të mbet nën barrën e asaj që nuk do të mund ta ngreh. Dijetari Islam Beduzzaman Said Nursiu në thënien e tij që do ta përmendim më vonë tregon se njeriu në raste se nuk i beson dhe nuk i mbështete Allahut gjithmonë do ta futë vetveten e tij brenda vështirësive. Ai thotë:

"Njeriu është i dobët, kurse fatkeqësitë e tij janë të shumta. Është i varfër kurse nevoja e tij është shumë e madhe. Është përgjegjës, kurse barra e jetës është bukur e rënd. Nëse nuk i beson Allahut dhe nëse nuk i mbështetet Allahut ndërgjegjja (vetë-vetja) e tij gjithmonë do ti mbet brenda vështirësive dhe dhimbjeve shpirtërore. Atë e lidhin të këqijat, vuajtjet, shqetësimet, brengat, mundimet. Ato ose e bëjnë si të pirë ose si përbindësh. (Sözler (fjalët), f. 29).

Këtu duhet të tregojmë që; ato që shprehen në thënien e dijetarit nuk janë thënie që shprehin ngushëllimin që duhet bërë njëri tjetrit në situata e vështira ose munduarën e shpëtimin të vetvetes prej vështirësive. Por këto janë krijimet e Allahut dhe pamjet e vërteta të jetës së kësaj bote.

Andaj gjersa e jetojnë shqetësimin dhe vuajtjen e mosbesimit dhe mosmbështetjes edhe në ditët më të lumtur njerëzit e inorancës, besimtarët i cili u beson të vërtetave, në çfarëdo kushte që të jetë e jeton gëzimi dhe qetësinë e lehtësisë së fesë.

Allahu xh.sh në Kur'an për besimtarët thotë kështu:

Ta keni të ditur se të dashurit e All-llahut (evliatë) nuk kanë frikë (në botën tjetër) e as kurrfarë brengosje? (Ata janë ata) Të cilët besuan dhe ishin të ruajtur. Atyre u jepet myzhde në jetën e Dunjasë (në çastin e vdekjes) dhe në jetën tjetër (për shpëtim dhe xhennet). Premtimet e All-llahut nuk mund të pësojnë ndryshim. E, ai është sukses i madh. (Junus, 62-64).

Do të jenë të shpëtuar ata që e ndjekin rrugën e kënaqësisë së Allahut

Nëse njerëzit i shikoni me vëmendje do ta vëreni se një pjesë e tyre gjatë gjithë jetës së tyre përpiqen ta fitojnë dashurinë, respektin dhe kënaqësinë e personave tjerë. Njerëzi e tillë mund ti vëreni në familjen tuaj, në mesin e shoqërisë tuaj, në mesin e vëllezërve apo motrave tuaja, në mesin e fëmijëve, në rrethin ku jetoni, në punë, në rrugë... Kjo, është një jetë e vështirë, lodhëse, shqetësuese dhe bërse në shumë pikëpamje. Para çdo gjëje, një njeri që e kërkon kënaqësinë e njerëzve tjerë, shumë herë do të mbet nën shtypjen e ndërgjegjes. Për shembull: një person vetëm për mos mu përjashtua prej grupit të shokëve që është njoftuar rishtazi me ata, turpërohet t'u tërheqë vëmendjen dhe t'ua thotë sjelljet që i sheh të gabuara te vetja e tyre. Ai vetëm nga frika se do të mbet i vetmuar dhe pa njerëz të rrethit, dëmtohet prej urdhrave të ndërgjegje. Kjo, në radhë të parë tek ai krijon një brengosje të madhe ndërgjegjësore dhe pas një kohe të shkurtër i shuhet krejtësisht ndërgjegjja dhe më në fund vjen në gjendjen që nuk do të mund ta ndanë të keqen me të mirën, të drejtë me të gabuarën, dhe të bukuren me të shëmtuarën.

Një vështirësi tjetër që e pretë një person që përpiket ti bëjë të lumtur në një qastë disa njerëz, është mundësia e asaj që gjersa e bënë të kënaqur njërin mund ta hidhëron tjetrin. Një njeri gjersa e bënë të kënaqur një shokë mund ta hidhëron familjen, po edhe mund ta humbë një shokë gjersa mundohet ta bënë familjen të kënaqur. Ose mund ta fitojë mos kënaqësinë e shokëve të punës një njeri që bënë çdo gjë vetëm për me hy ne sy te padronit. Kurse fundi i të gjitha këtyre, është i hapët se do të sjellje në jetën e një njeriut të tillë mos kënaqësi, mos lumturi, shqetësim, ngacmim, brengosje, mërzi dhe dhimbje shpirtërore.

Ndërsa besimtari e kërkon vetëm kënaqësinë e Allahut. Për atë nuk është me rëndësi ajo që thonë njerëzit e rrethit, po ajo që thotë Allahu është me rëndësi për atë. Pa dyshim që rruga më e drejtë është kërkimi i kënaqësisë së Allahut dhe veprimi sipas asaj që Allahu e ka cekur në Kur'an. Në Kur'an Allahu e tregon shembullin e atij që ishte ortak pa marrëveshje dhe të atij që është thjeshtë në posedimin e njeriut (që kërkimin e kënaqësisë).

All-llahu solli një shembull: Një njeri (rob) në posedimin e të cilit ishin ortakë pa marrëveshje mes vete dhe një njeri

(rob) që është thjesht në posedimin e një njeriu. A janë ata të dy të një lloji (të një gjendjeje)? Lavdërimi i takon vetëm All-llahut, por ç'bën shumica e tyre nuk e dinë. (Zumer, 29).

Ashtu siç u njoftua në ajetin Kur'anor jeta e përshtatshme për njeriun është jeta e ndërtuar vetëm mbi kënaqësisë e Allahut. Dijetari Islam Beduzzaman Said Nursiu në thënien e tij që do ta përmendim pak më vonë ka thënë se do të sjellë një jetë shumë të lehtë çdo herë përpjekja për fitimin e kënaqësisë së Allahut. Ai thotë:

Në punët tuaja duhet të jetë kënaqësia e Zotit. Nëse ekziston ajo kënaqësi, nuk ka rëndësi edhe nëse priset apo hidhërohet me ju e gjithë bota. Nëse Ai e pranon, s'ka ndikim te ju dhe nëse të gjithë njerëzit ju kundërshtojnë. Pasi Ai të pranohet dhe të bëhet i kënaqur, edhe nëse nuk dëshironi ju Ai do ti bëjë popullin t'ju pëlqen. Edhe ata i bënë të pranoj. (Lem'allar, f. 154).

Kjo thënie e këtij dijetarit është shumë me rëndësi. Sepse njeriu vetëm atëherë kur e kërkon kënaqësinë e vërtet të Allahut mund të bëhet fetar i sigurt. Nëse punën që e bënë e orienton për kënaqësinë e njerëzve atëherë brenda kësaj pune është përzier hipokrizia. Kurse një ndërtim i hipokrizisë, njeriun e futë në dëm si në këtë botë po ashtu edhe në botën tjetër. Veçanërisht, ata të cilët e kërkojnë kënaqësinë e njerëzve nuk mund ta shohin asnjëherë shpërblimin që e presin. Sado që të mundohet të hynë në syrin e personit që e ka përballë të mundohet, sado që të sjellët mirë me të të sillet përsëri nuk do të merr nga ai person vlerësimin e mirë. Edhe nëse e merr ai është një njeri i dobët. Kurse ai që përpjeket ta fitojë kënaqësinë e Allahut do ta merr vlerësimin e Allahut në këtë botë po edhe në botën tjetër do të bashkohet me bukuritë e mrekullueshme. Allahu në Kur'an ka treguar që do ta arrijnë shpëtimin ata që e ndjekin vetëm kënaqësinë e Tij kështu:

All-llahu e vë me atë (me Kur'anin) në rrugët e shpëtimit atë që ndjek kënaqësinë e tij dhe me ndihmën e Tij i nxjerr ata prej errësirave në dritë dhe i udhëzon në një rrugë që është e drejtë. (Maide, 16)

Ndjekja e kënaqësisë së Allahut, njeriut do t'ia sjell në këtë botë dhe në botën tjetër një jetë me plotë kënaqësi, lumturi, gëzim dhe me shumë shumë lehtësi.

Sakrifikimi është i lehtë kurse egoizmi i vështirë

Në shoqëritë injorante njerëzit në përgjithësi dëshirojnë e tyre i mbajnë në planë të parë dhe çdoherë veprojnë me mendimin "në rend të parë për mua vjen qetësia ime, kënaqësia ime dhe komforti imë". Kurse sakrifikimi, u vjen shumë vështirë epshit të këtyre njerëzve. Te këta njerëz sjelljet egoiste shikohen si vigjilente kurse sakrifikimi në përgjithësi komentohet si thjeshtësi dhe gjë e pavlerë. Ndërkaq sakrifikim për atë person që i kanë besuar Allahut është një fitim i madh po ashtu është edhe një adhurim shumë i lehtë. Allahu kuptimin e sakrifikimit të besimtarëve e tregon kështu:

Ata janë që për hir të Tij u japin ushqim të varfërve, jetimëve dhe të zënë robër. Ne po ju ushqejmë vetëm për hir të All-llahut dhe prej jush nuk kërkojmë ndonjë shpërblim e as falënderim. Ne i frikësohemi (dënimin të) Zotit tonë në një ditë që fytyrat i bën të zymta dhe është shumë e vështirë. Po All-llahu i ruajti ata prej sherrit të asaj dite dhe u dhuroi shkëlqim në fytyra e gëzim të madh. (Insan, 8-11)

Besimtari që e mendon shpërblimin e përhershëm në ahiret nuk i duket asgjë dhënia e pasurisë dhe ai gjithmonë vazhdon ta ndanë atë vetë për fitimin e kënaqësisë së Allahut dhe për ta përjetuar ndjenjën që u përmend në fund të ajetit të më lartë përmendur. Prandaj vlera e pasurisë që jepet në këtë botë përplot me mangësi është shumë më e pavlerë se bukuria dhe pasuria që ka përgatitur Allahu në xhennet. Besimtarët që i besojnë kësaj, sado i madh që të jetë sakrifikimi të jetë ata asnjëherë nuk presin nga njerëzit ndonjë lëvdatë apo ndonjë gjë tjetër.

Afër gjitha këtyre Allahu u ka premtuar bereqet dhe bollëk në këtë botë atyre që sakrifikojnë (huazojnë) për fitimin e kënaqësisë së Allahut dhe në të njëjtën kohë atyre u ka premtuar se do tua jep edhe më tepër se ajo që kanë dhënë. Allahu këtë premtim në ajetet Kur'anore e komunikoi kështu:

Kush është ai që i huazon All-llahut një hua të mirë, e Ai t'ia shtojë atij shumëfish atë? All-llahu shtrëngon (varfëron) dhe çliron (begaton) dhe kthimi juaj është vetëm tek Ai. (Bekare, 245)

Shembulli i pasurisë së atyre që e japin në rrugën e All-llahut është si i një kokrrë që i mbinë shtatë kallinj, në secilin kalli njëqind kokrra. All-llahu ia shumëfishon (shpërblimin) atij që dëshiron, All-llahu është bujar i madh, i di qëllimet. Ata që për hir të All-llahut e japin pasurinë e tyre, e pastaj atë që e dhanë nuk e përcjellin me të përmendur e me

mburrje, ata e kanë shpërblimin e vet te Zoti i tyre, për ata nuk ka frikë, ata as që do të brengosen. (Bekare, 261-262).

Siç u tregua në ajetin Kur'anor njeriu sa më shumë që shpenzon në rrogë të Allahut aç më shumë Allahu atë e furnizon me pasuri. Për këta persona që shpërndajnë (japin) në rrugë të Allahut nuk ka frikë aspak.

Kurse jobesimtarët pasi që nuk e dinë vlerën e sakrifikimit janë larg mëshirës, ndihmës dhe shpërblimit të Allahut. Ata janë shumë koprrac në pasuri. Edhe pse janë të pasur dhe kanë njaftë të holla përsëri veten e tyre nuk e ndjenë të lumtur dhe të qetësuar. Sepse ata nga frika se mos po ju humbë pasuria ditë e natë bëjnë llogaritje dhe plane të ndryshme. Ama ata harrojnë se nëse dëshiron Allahu ua merr nga dora e tyre gjithë atë që e posedojnë. Andaj ata e dëmtojnë vetveten e tyre me moral të keq kurse mbesin të varfër prej bereqetit, qetësisë dhe lumturisë shpirtërore.

Falshmëria për njeriun është gjëja më e bukur dhe më e mire

Siç njoftohet edhe në ajetin Kur'anor: "Ai është që pranon pendimin e robërve të vet dhe shlyen të këqijat dhe e di çka punoni. (Shura, 25), Allahu është shumë falës. Edhe besimtarët si persona që i përshtaten moralit që e pëlqen Allahu, kur shohin ndonjë te keqe prej ndonjërit e falin dhe e zgjedhin largimin e të keqes me të mirë. Pa dyshim, durimi përballë të keqes, falja e një personit, mos tërbimi për hakmarje, mundja e zemërimit është një veçori që u takon besimtarëve të sinqertë. Dhe shpërblimi i kësaj sjelljes është dashuria dhe kënaqësia e Allahut. Allahu në një ajet Kur'anor thotë kështu:

Të cilët japin kur janë shilir edhe kur janë në vështirësi dhe që e frenojnë mllëfin, që ua falin (të keqen) njerëzve, e Allahu i do bamirësit. (Ali-Imran, 134).

Personi që falë dhe që mundohet ta kthen të keqen me të mirë bëhet përgatitës i një ambientit të mbushur me lumturi dhe me qetësi dhe në të njëjtën kohë bëhet personi më dashamirës në mesin e njerëzve. Edhe Pejgamberi a.s pasi që çdo herë e ka kthye të keqen me të mirë ka triumfuar gjithmonë. Siç dihet nga burimet e historisë Islame Muhamedi a.s kishte shkua në Taif për ti thirrur në besim njerëzit që gjendeshin aty. Populli i Taifit thirrjes së Muhamedit a.s iu përgjigjen me gurë. I hidhëruar nga kjo ngjarje pejgamberi a.s u ul të pushonte pakë. Në atë kohë i erdh Xhibrili a.s dhe i tha: O i dërguari Allahut! Unë jam nën urdhrin tënd. Nëse dëshiron i bashkoj ato dy kodrat dhe popullin e Taifit e zhdoku menjëherë! I Dërguari a.s iu përgjigj: Jo? Sepse ky ende është një popull që se ka kuptuar ende të vërtetën, e kështu ndoshta një ditë do të dalin gjenerata që e falënderojnë Zotin. Ja pra pejgamberi a.s të keqes nuk iu hakmerr me të keqe.

Prandaj edhe ne duhet të jemi tolerues përballë të këqijave. Sepse nëse durojmë vetëm pakë do ta arrijmë atë që dëshirojmë. Gjithmonë duhet ta kthejmë të keqen me të mirë, sepse kur e bëjmë një gjë të tillë ndoshta do të heqim pakë ama do ta fitojmë personin që na kishte armiqësi dhe në të njëjtën kohë do ta arrijmë kënaqësinë, dashurinë dhe miqësinë e Allahut. Në një ajet Kur'anor tregohet kështu:

Nuk është e barabartë e mira dhe e keqja. Andaj, (të keqen) ktheje në mënyrën më të mirë, se atëherë ai, me të cilin kishit njëfarë armiqësie, do të bëhet mik i afërt. Mirëpo këtë nuk mund ta arrijë kush, pos atyre që janë të durueshëm, dhe nuk mund ta arrijë kush, pos atyre që kanë virtyt të lartë. (Fussilet, 34-35).

Allahu për shpërblim të moralit të bukur njerëzve u dhuron një jetë të lehtë dhe të bukur. Në rrethin e atij që nuk është falës gjithmonë ka armiq dhe urrejtje kurse në rrethin e atij që është falës gjithmonë ka miq dhe dashamirë që janë në gjendje ta flijojnë edhe veten e tyre për atë.

Modestia sjell një jetë të lehtë dhe të rehatshme

Mendjemadhësia dhe kryelartësia janë veçoritë e moralit të keq që krijojnë shqetësim dhe dëm të madh te njeriu. Kurse modestia, e kundërta, ajo njeriut i sjellë qetësi, kënaqësi dhe lumturi. Një njeri mendjemadh para çdo gjëje pretendon se të gjitha veçoritë e bukura i përkasin vetës së tij. Për shembull: Ai në vend që ta falënderojë Allahun për mendjen që ia ka dhënë, mburret dhe lavdërohet me atë. Kështu ai duke u lavdëruar me veçorinë e mendjes së vetë, gjithmonë njerëzit e rrethit të vetë mundohet t'i poshtëron dhe t'i shoh të vegjël. Dhe për atë që e bënë një gjë të tillë nuk duhet dhe nuk shihet i këndshëm në rrethin ku jeton. Ndoshta, njerëzit e rrethit mund ta donë, mund ta respektojnë, mund ta nderojnë, mund ta lavdërojnë, ama respekti, nderimi, dashuria dhe lavdërimi i njerëzve tjerë për këtë njeri nuk buron asnjëherë nga zemra, por buron nga frika dhe interesi. Dhe si rrjedhojë e kësaj njerëzit kryelartë,

asnjëherë nuk kanë miq të singertë. Kështu që në rrethin e tij gjithmonë ka njerëz që shtihen kinse e donë.

Njëra prej dëmtimeve më të mëdha që ia bënë vetës së tij njeriu kryelartë, është mundimi i tij që të shihet nga njerëzit e rrethit si njeri i pa të meta dhe pa i mangësia. Për shembull siç thamë edhe në shembullin e më lartë përmendur një njeri kryelartë që lavdërohet me mendjen e tij gjithmonë pretendon se është më i ditur në mesin e njerëzve. Për këtë arsye ai gabimin kurrë nuk e pranon. Po edhe kur bënë ndonjë gabim mundohet që ta fsheh prej njerëzve tjerë, madje edhe është në gjendje të gënjejë vetëm që mos të vërehet gabimi i tij nga të tjerët. Ndërkaq njeriu është një krijesë shumë e dobët, posedon mangësia dhe është një krijesë që sprovohet në çdo çast të jetës së tij. Andaj janë shumë të natyrshme gabimet dhe mangësitë e njeriut. Kurse të munduarit e fshehjes së mangësive përpara njerëzve tjerë është shumë e panevojshme dhe e pakuptimtë.

Kurse një ndjenjë tjetër që gjende në epshin e njerëzve dhe që më së shumti atyre ju përjeton brengosje është të sosit (të gjendurit) e tyre më të dobishëm sipas të tjerëve për shkak të disa veçorive të tyre. Kjo, në të vërtetë është një veçori e shejtanit. Allahu kur e krijoi Ademin a.s., i kishte urdhëruar si në shenjë respekti engjëjt dhe shejtanët ti përulën Ademit a.s. Engjëjt, si krijesa që janë krijuar me moral të bukur menjëherë iu përulën Ademit a.s. Kurse shejtani, përuljen e kishte refuzuar dhe si ndjesë i kishte thënë këto fjalë:

Ai (Iblisi) tha: “Unë jam më i mirë prej tij, mua më ke krijuar nga zjarri, e atë e krijove nga balta!” (Sad, 76).

Siç u njoftua edhe në ajetin Kur’anor, shejtani për arsye se e kishte pa vetën e vetë më të lartë sipas krijesat tjera, e kishte tejkaluar aq shuma saqë e kundërshtoj edhe urdhrin e Allahut.

Kur’ani bënë fjalë edhe për ata të cilët kanë devijimin duke e pa veten e tyre më të lartë. Përshembull, Jahudit dhe krishterët kanë devijuar duke thënë “Ne jemi bijtë e All-llahut dhe të dashurit e Tij” (Maide, 18). Vetëm se dhe ata, po edhe të gjithë njerëzit, janë krijesa të dobëta dhe të mangëta që i ka krijuar Allahu. Andaj asnjë njeri nuk mund të thotë unë i fitova këto veçori dhe tani e tutje unë jam njeri i vlefshëm në rrethin ku jetoj. Sepse vlefshmëria fitohet vetëm duke iu afruar Allahut dhe duke i kryer obligimet e fesë së lehtë, Islamit.

Përgjigja e Allahut që ua jep atyre që e pretendojnë veten e tyre më të lartë dhe më të privileguare në Kur’an është kështu:

“... E pse pra Ai ju dënon me mëkatet tuaja?” Jo, ju jeni njerëz që Ai ju krijoi. Ai i falë atij që do dhe e dënon atë që do. Sundimi i qiejve, i tokës dhe i gjithë ç’ka në mes tyre është vetëm i All-llahut dhe vetëm te Ai është e ardhmja. (Maide, 18).

Pretendimi i pa mangësisë dhe i pa gabueshmërisë, është një barrë shumë e rënd për njeriun. Mundohen të bëhen të privileguar në mesin e njerëzve, për këtë arsye mundohen ta mbajnë nën kontroll çdo çast, dhe çdo herë përpjekën të tregojnë një sjellje këmbëngulëse. Për shembull kur të marrin pjesë në ndonjë mbledhje dëshirojnë ta tregojnë veten e tyre të mençur, të veshur mirë, të flasin bukur dhe të bëhen zgjedhës i çështjes. Bile edhe gjersa janë brenda ndonjë shoqëria, mundohen ta formojnë një mburrje, një dallim dhe një kulturë më të lartë dhe asnjëherë nuk pranojnë të përzihet me njerëzit që janë në dhomë apo me ndonjë kallaballëk tjetër. Kurse për këtë arsye janë sikur “mbi gjemba (thera)”. Asnjë lëvizje e tyre nuk bëhet nga brendësia e shpirtit dhe natyrshmëria. Çdo gjë që e bëjnë, bëhet me planë dhe llogaritje për të arritur pretendimi i tyre. Kurse kjo sa torturë e madhe do të jetë për një person dhe sa do të jetë ngarkimi i madh i barrës për njeriun është në shesh.

Mirëpo duhet të dihet se njerëzit të cilët janë mendjemëdhenj asnjëherë nuk do t’i arrijë ato gjëra që i synojnë. Sepse ata sa më shumë që bëhen mendjemëdhenj, aq më shumë e fitojnë dhe urrejtjen dhe zemërimi e njerëzve të rrethit të tyre, po edhe në të njëjtë mënyrë ata asnjëherë nuk do të mund t’i arrijnë qëllimet e veta. Allahu në një ajet Kur’anor mos arritjen e qëllimit të mendjemëdhenjëve e tregon kështu:

Ata që kundërshtojnë shpalljen e All-llahut pa pasur argument, nuk kanë tjetër në zemrat e tyre vetëm se një mendjemadhësi, me të cilën nuk do t’ia arrijnë qëllimit, e ti kërko mbrojtje te All-llahu, se Ai të gjitha i dëgjon dhe i sheh. (Gafir, 56)

Njerëzit mendjemëdhenj, sikur se nuk e arrijnë asnjë dëshirë në jetë e kësaj bote, ashtu nuk mund ta arrijë edhe dashurinë e Allahut. Allahu në një ajet Kur’anor këtë e tregon kështu:

Dhe mos shtrembëro fytyrën tënde prej njerëzve, mos ec nëpër tokë kryelartë, se All-llahu nuk e do asnjë

mendjemadh e që shumë lavdërohet. (Llukman, 18)

Kurse njerëzit e modestuar nuk e përjetojnë asnjëherë presonin dhe brengosjen që e përjetojnë njerëzit mendjemëdhenj. Sigurisht që çdo njeri dëshiron ta bënë më të mirën, më të bukurën dhe më të vlefshmen e çdo gjëje. Vetëm se janë brenda një humbjes së madhe ata të cilët i bëjnë këto për të hyrë në syrin e njerëzve dhe për tu ngopur me lakmitë e dynjasë. Kurse një njeri modest, çdo gjë që bënë e bënë vetëm për ta fituar kënaqësinë, dashurin dhe mëshirën e Allahut. Kur të arrin diçka ose kur bëhet posedues i një gjëje të bukur, e dinë se këto nuk janë gjëra që i ka fituar vetë, por janë dhunti të Zotit që ia ka dhuruar vetës së tij. Po edhe kur e godet diçka e pakëndshme ose humbë diçka nuk e thotë atë që është në kundërshtim me atë që e ka urdhëruar Allahu. Kështu që ai e dinë se kjo situatë për veten e tij është një sprovë dhe në saje të kësaj i mbështetet Allahut për ta fituar më të mirën që rrjedh nga sprovat. Kështu që ai e jeton qetësinë e ëmbëlsirës së besimit duke mos u brengosur për gjërat e pakëndshme që i ndodhin vetës së tij.

Dijetari Islam Beduizzamn Said Nursiu dallimin e njerëzve mendjemëdhenj dhe njerëzve modestar shkurtimisht e sqaron kështu:

Ai që e pëlqen vetveten e gjen belanë (fatkeqësinë), dhe bien në vështirësi. Kurse ai që nuk e pëlqen vetveten e gjen qetësinë, dhe shkon në mëshirë. (Mektubat, f.301)

Këtë temë po e përfundojmë me një thënie të Muhammedit a.s ku thotë:

“Nuk do të hyjë në xhennet ai që ka në zemrën e tij mendjemadhësi, qoftë dhe sa një grimcë e vegël e atomit”.

Qetësinë dhe lehtësinë që e sjellin sinqeriteti dhe drejtësia

Njerëzit e injorancës kur mbesin në gjendje të vështirë çdoherë e përdorin gënjeshtren. Sepse sipas tyre gënjeshtra është pjesë e ligjëratës që i nxjerrë prej situatës. Dhe për këtë arsye gënjeshtren e shohin si metodë shumë të lehtë për shpëtimin e vetës së tyre. Ndërkaq, gënjeshtra dhe mos drejtësia, janë prej drejtimeve më të këqija që posedon njeriu. Para çdo gjëje, një njeri që gënjen çdoherë e jeton acarimin e asaj që do të del në çdo çast gënjeshtra e tij në shesh dhe për këtë arsye frikësohet duke pandehur se do të nënvleftësohet prej të tjerëve. Andaj gënjeshtra bëhet shkaktare e frikshmit, brengosjes dhe nënvleftësimit të njeriut. Kurse në një ambientin që secili e gënjen njëri tjetrin ka hipokrizi dhe mos sinqeritet. Sepse çdo njëri dyshon te fjalët e tjetrit. Kështu që ata nuk i besojnë njëri tjetrit bile edhe për çështjet më të vogla. Prandaj është e qartë se nuk ka një miqësi të sinqertë aty ku mbretëron hipokrizia dhe mos sinqeriteti. Populli thotë: “Aty ku ka sinqeritet, ka miqësi, dashuri dhe kuptueshmëri të vërtetë”.

Ndërsa drejtësia për një njeri që i frikësohet Allahut është shumë e rëndësishme. Allahu në një ajet Kur'anor besimtarët i urdhëron kështu:

O ju besimtarë, pëmbajuni mësimëve të All-llahut dhe thuani fjalë të drejta. (Ahzabë, 70).

Drejtësia dhe sinqeriteti, muslimanëve u sjell një moral shumë të bukur, një jetë me plot lumturi dhe siguri. Për shembull: një besimtarë asnjëherë nuk e fsheh prej të tjerëve gabimin që e bënë. Sepse e din se Allahu është duke e dëgjuar dhe shikuar në çdo çast dhe duke iu drejtuar Allahut pendohet për gabimin që e bënë. Nëse është e nevojshme që ta dinë edhe besimtarët tjerë, atyre ua tregojnë në mënyrën më të mirë dhe më të drejtë. Besimtarët e dinë që nuk do të mund ta përfitojnë sinqeritetin përballë një drejtësie të tillë. Andaj të jetuarit në mesin e besimtarëve të drejtë dhe të sinqertë është një dhunti e madhe e Allahut.

Kështu që duhet harruar se Allahu njerëzve të drejtë dhe njerëzve të sinqertë ua jep një ambient shumë të mirë, shumë të qetë, shumë të bukur, shumë të lumtur dhe shumë të sigurt në jetën e kësaj bote. Kurse ajo që do ta marrin në jetën e ahiret është shumë më e madhe dhe shumë më e bukur:

All-llahu tha: “Kjo është dita që të drejtëve u bën dobi drejtësia e tyre. Ata kanë xhennete në të cilët rrjedhin lumenj, janë për jetë të pasosur në to. All-llahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur ndaj Tij. Ky është shpëtim i madh. (Maide, 119).

Morali i bukur i sjellë lehtësi dhe qetësi jetës së çdo njeriut

Pa dyshim që morali i bukur sjellë qetësi dhe lehtësi në jetën e njeriut. Sepse në një shoqëri që mbizotëron morali i ulët, mbizotërojnë edhe gjërat e ndyta. E sigurisht që, ku ekzistojnë gjërat e ndyta nuk ka qetësi as trupi, e as shpirti. Pastaj edhe njerëzit me moral të ulët janë në gjendje të bëjnë çdo gjë që u kërkon eshpi i tyre. Për këtë arsye te këta njerëz nuk ka as siguri të shpirtit. Sepse ata në çdo çast janë në gjendje të plaçkitin, të vjedhin, të shajnë, të mashtrojnë, të tradhtojnë, të dhunojnë, të pinë alkool, të pinë drogë etj...

Kurse në shoqërinë e njerëzve të moralshëm ekzistojnë të kundërtat e këtyre veçorive. Aty mbretëron sinqeriteti, respekti, ndihma, solidariteti, toleranca, drejtësia, kuptueshmëria, dashamirësia etj ... Në këtë shoqëri njerëzit janë të sigurtë si nga malli po ashtu edhe nga shpirti. Kështu që qetësia e trupit dhe shpirtit gjendet vetëm te njerëzit që posedojnë moral të bukur.

DINAKRIA E DOBËT E SHEJTANIT

Allahu çdo njeri në jetën e kësaj bote e sprovon me situata të ndryshme. Dhe çdo njeri sipas moralit dhe besimit që tregon në çastin e këtij sprovimit, e cakton jetën e tij të xhenetit dhe xhehennemit. Ndërsa kjo sprovë që Allahu e ka krijuar për njerëzit, është shumë e lehtë dhe e qetë. Siç u bisedua edhe në temat e mëhershme, ajo që i përket njeriu është jetesa e një jete që i sjellë lumturi dhe qetësi si në këtë botë po ashtu edhe në botën tjetër. Vetëm se njeriu këtë lumturi dhe qetësi mund ta arrin vetëm duke i zbatuar urdhrat, ligjet, preferimet dhe këshillat e Kur'anit. Mirëpo nuk duhet harruar se Allahu edhe shejtanin e ka krijuar brenda këtij sprovimit. Siç tregohet në ajetet Kur'anore shejtani është një forcë negative përballë besimit dhe në të njëjtën kohë ai me dinakërinë e tij mundohet ditë e natë t'i largon njerëzit prej rrugës së drejtë. Prandaj ai për ta bërë një gjë të tillë provon çdo rrugë, dhe njerëzve u kurdis kurthe të ndryshme. Allahu armiqësinë e shejtanit që e ka përball njeriut në një ajet Kur'anor e komunikon kështu:

O ju që besuat, hyni në islamizmin e tërësishëm (përqafojeni fenë islame në tërësi), e mos ndiqni rrugën e djallit, sepse ai është armik juaj i hapët. (Bekare, 208).

Por, siç tregohet në ajetet Kur'anore dinakëria e shejtanit është e dobët dhe një njeri besimtarë e vëren menjëherë dinakërinë e tij dhe menjëherë mundohet ti shkatërron kurthet e tij. Allahu në Kur'an e ka njoftuar dinakërinë e dobët të shejtanit dhe mos detyrimin e tij ndaj njerëzve.

Ajeti Kur'anor i Sures Ibrahim mosdetyrimin e shejtanit e tregon kështu:

E pasi të kryhet çështja (të hyjnë ata të xhenetit dhe të xhehennemit në të, xhehennemlinjë) djalli (u mban ligjëratën e shëmtuar), dhe u thotë: "Vërtet, All-llahu ju pat premtuar premtim të vërtetë, e unë ju pata premtuar dhe, qe, nuk e zbatova premtimin ndaj jush. Po unë nuk pata kurrfarë pushteti ndaj jush (që t'ju detyroj), përpos që ju thirra (në rrugë të gabuar), e ju m'u përgjigjët; atëherë pra mos më qortoni mua, po qortojeni veten. Unë nuk mund t'ju shpëtoj juve, e as ju nuk mund të më shpëtoni mua. Unë mohoj shoqërimin tuaj që ma bëtë mua më parë (më adhuroat në vend të Zotit)". S'ka dyshim, jobesimtarët kanë dënim të dhembshëm. (Ibrahim, 22).

Përsëri Allahu pushtetin e dobët të shejtanit në një ajet tjetër Kur'anor e njofton kështu:

Në të vërtetë, djalli realizoi mendimin e vet ndaj tyre, ndaj edhe e dëgjuan atë, përpos një grupi besimtarësh. E ai (djalli) nuk pati kurrfarë pushteti ndaj tyre, përveç që (dija e Jonë të dalë në shesh) të dihet ai që beson në botën tjetër, prej atij që është në dyshim për të. E Zoti yt është përcjellës ndaj çdo gjëje. Thuaj: "Thirrni ata, të cilët i menduat për zota pos All-llahut!" Ata nuk posedojnë sa një grimcë as në qiej e as në tokë dhe as që kanë në to ndonjë pjesë, dhe Ai nuk ka prej tyre ndonjë përkrahje. (Sebe, 20-22).

Andaj mos pushteti i shejtanit mbi njerëzit është një lehtësi e madhe që e ka caktuar Allahu për njerëzit. Shejtani njerëzve u pëshpëritë për moralin e ulët, për të keqen, për mos besimin e Allahut dhe mos zbatimin e obligimeve fetare dhe në të njëjtën mënyrë ai mundohet që njeriun vazhdimisht ta dërgon në shirk. Vetëm se ai nuk zbaton presion për ti shti njerëzit me i bë këto gjëra, dhe kurthet që i kurdis kuptohen dhe janë të dobëta. Po edhe njeriu për të shpëtuar prej ndikimit të shejtanit nuk ka shumë nevojë të harxhon shumë mundim dhe shumë përpjekje. Sepse një njeri që mendon, e vëren menjëherë dinakërinë e shejtanit dhe në saje të kësaj nuk e zbaton atë që ia pëshpëritë shejtan. Për shembull shejtani njeriut jetën e përkohshme të kësaj bote mund t'ia tregojë dëfruese, tërheqëse dhe shumë të këndshme. Ai në të njëjtën mënyrë ka mundësi që edhe një djaloshit të ri t'ia ndjejë jetën e kësaj bote sikur nuk do të mbaron kurrë, dhe në saje të kësaj mundohet që sa ma shumë ta lidh me atë. Ndërkaq, kjo përpjekje e shejtanit për një njeri që është i mençur, është e kotë, e dobët dhe pa ndikuese. Kështu që dinakërinë e shejtanit e

prishë njeriu që e dinë se do të vdes një ditë, se të gjitha bukuritë e kësaj bote janë të përkohshme, se një ditë do të takohet me Allahun. Ose shejtani njeriut i pëshpëritë të bëhet kryelartë dhe pëlqyes i vetes së tij. Vetëm se për një njeri që e përkujton mangësitë, dobësitë dhe se një ditë do të ndahet nga kjo botë dhe pastaj do ti kalbet trupi në dhe do të shpëton lehtë prej kurtheve të shejtanit.

Sigurisht që kjo lehtësi, është për të sinqertit të cilët nuk dëshirojnë të jetojnë në ndikimin e të mallkuarit, po edhe në të njëjtën kohë është edhe për ata të cilët e synojnë, xhennetin, mëshirën, kënaqësinë dhe dashurinë e Allahut.

Dinakëria e shejtanit mbi ata njerëz që nuk i frikësohet dhe strehohet Allahut do të jetë shumë ndikuese. Allahu në Kur'an ka njoftuar se nga shejtani do të jenë të mbrojtur vetëm ata të cilët janë të sinqertë:

Ai tha: "Pasha madhërinë Tënde, kam për t'i shmangur prej rrugës së drejtë që të gjithë, përveç atyre që janë të sinqertë nga robërit e Tu!" (Sad, 82-83).

Kurse në një ajet tjetër Kur'anor thënia e atyre që i përgjigjen shejtanit është kështu:

Në të vërtetë, pasi e gjeta rrugën e drejtë, ai më largoi mua prej asaj, e djalli është ai që njeriun e humb dhe e lë të vetmuar. (Furkan, 29)

PËRFUNDIM

Edhe ju sikur të gjithë njerëzit tjerë që janë duke jetuar në sipërfaqen e tokës jeni duke iu afruar në çdo minutë dhe sekondë jetës së përhershme të ahiretit. Kjo është një e vërtetë e pa shmangshme... Një ditë në një mënyrë jeta e juaj do ta gjen fundin dhe pas kësaj ju do ta vazhdoni jetën në botën tjetër. Pas të vdisni do të dilni para Allahut dhe do të jepni llogari për të gjitha veprat dhe punët që i keni bërë në jetën e kësaj bote.

Andaj nëse e keni shikuar dhe ditur fenë si të vështirë tani e tuje mos vazhdoni ta bëni një gjë të tillë. Deri më tani ngase e keni pretenduar fenë si të vështirë, ka mund që të keni jetuar larg fesë, mund të mos e keni jetuar moralin e Kur'anit dhe mund të keni bërë disa gabime. Ama që nga tani e tutje me rëndësi është të pendohen sinqerisht te Allahu, të punoni atë që është më e mirë për ahiret dhe të orientoheni kah ajo që është më e lehtë. Kur ta synoni një gjë të tillë atëherë jeta e juaj do të merr kahja ka lumturia, kënaqësia dhe dashuria e zjarrtë për të jetuar.

Nocioni "një jetë e bukur" njerëzve u duket shumë i panjohur. Shumica e njerëzve jetesën e bukur e shohin larg jetës së tyre. Andaj shumica e njerëzve mendojnë se një jetë e qetë vetëm mund të imagjinohet. Ama një mendim e tillë u përket vetëm atyre personave që jetojnë larg fesë. Ndërsa mendimi për të jetuar jetën e lumtur dhe pa brenga u përket atyre personave që i frikësohen Allahut dhe atyre që bëjnë punë të mira. Allahu këtë myzhde në Kur'an e njofton kështu:

Kush bën vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim atij një jetë të mirë (në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'u japim shpërblimin më të mirë për veprat e tyre. (Nahl, 97)

Siç u sqarua në pika të shkurtra gjatë gjithë librit, feja që Allahu e ka zgjedhur për njerëz është shumë e lehtë dhe e pamundimshme. Po në të njëjtën kohë edhe gjatë kapitujve të ndrysh u vërejt se kjo fe njeriu i sjellë qetësi, lumturi dhe kënaqësi në jetën e kësaj bote. Ai njeri që e jeton këtë fe hyjnore gjithmonë do të jetë nën mbrojtjen e Allahut, në çdo punë do të ketë sukses dhe siç u tregua edhe në ajetet Kur'anore e jeton një jetë shumë të lumtur.

Atëherë edhe ju preferoni atë që është më e bukur dhe më e lehtë. Andaj duke e jetuar moralin e Kur'anit mund ta fitoni shumë lehtë një jetë të tillë. Sepse Kur'ani, është fjala e Atij që ka krijuar çdo gjë. Duke i lënë anash sugjerimet që i keni pa në televizion, që i keni dëgjua në radio, që i keni jetuar në shoqëritë ku jetoni deri më tani, orientoheni vetëm kah feja e lehtë dhe mendoni lehtësinë e jetesës së saj.

Mos harroni se nëse e lënë pas dore mundësinë e jetesë së asaj që është e lehtë mund të përballoheni me një dhimbje të tmerrshme që se keni shpresuar ndonjëherë. Andaj dijeni që jeta e kësaj bote do të mbaroj shpejtë. Dijeni që juve ju pret një jetë që kurrë nuk do të mbarojë. Prandaj që nga tani duhet të filloni të përgatiteni për atë jetë. Që nga tani e tutje mundohuni të bëni një jetë të frytshme duke i zbatuar urdhrat e Allahut. Sepse nëse i zbatoni urdhrat e Allahut, shpirti juaj do të shndritë si një yll para Krijuesit të tij. Shfrytëzoheni më punë të mira pjesën e vogël të jetës

që u ka mbetur. Kalimi dhe sigurimi i një jetës së rehatshme dhe të bukur mos të jetë qëllimi juaj përfundimtarë. Mos mendoni se keni ardhur kotë në këtë botë, që secili të bëjë atë që dëshiron, qoftë e mire apo e keqe. Punoni për ahiret sikur nesër do të vdisni. Punoni punë të mira gjersa jeni në ditët më të mira të jetës tuaj, sepse kur vjen pleqëria ankimet janë të kota, siç thotë dhe populli “Puno në rini që të kënaqësh në pleqëri”

Kini kujdes mos e humbni një gjë të madhe për një gjë të vogël. Lëreni të përkohshmen mendojeni të përhershmen. Mendojeni atë që e ka premtuar Allahu i madhëruar në Kur'an. Mos të na dukët kjo botë si një lule që kënaqemi duke e shijuar erën e saj. Keni kujdes nga kjo botë që është sikur helmi, e merr ai që nuk e njeh e mundohet ti afrohet sa më shumë, e padyshim që kur ti afrohet afër do të helmohet dhe të vdesë. Bëhuni të durueshëm, se nëse duroni vetëm pak do ta merreni të amshueshmen.

Më të vërtetë koha më të cilën jetoni është kundër të vërtetës. Po qese jeni më të vërtetën ndodh që të jeni ç'do herë të përjashtuar. Mos u merakosni, se gjithnjë do të keni miq afër, e po që se nuk gjendet afër jush asnjë mikë, atëherë mos harro se Krijuesi i gjithësisë do të jetë miku më i mire i juaj. Padyshim që nëse jetoni më të vërtetën do ta keni Krijuesin mikun më të mire të jetës tuaj. Pasi që Krijuesi të bëhet miku më i mire i juaj, jeta juaj do të marrë kahje ka lumturia, shpresa dhe dëshira e zjarrtë për të jetuar. Prandaj nëse ke besuar dhe je në rrugën e drejtë mos u frikëso nga askush. Sepse ata që besuan dhe ata që ecin në rrugën e drejtë duke bërë vepra të mira karakterizohen si krijesat më të mira dhe më të dobishme.

Hapni sytë dhe mendoni thellë, kthjellohuni dhe sa më pare filloni ta jetoni jetën e vërtetë që e preferon Kur'ani. Kështu që një ditë do të vdisni dhe do të kaloni në anën tjetër. Nuk mundesh të thuash “unë nuk dua të jetoj jetën pas varrit “. Prandaj të gjithë njerëzit që kanë jetuar në këtë sipërfaqe të tokës qoftë edhe një ore të vetme do të ringjallen për të jetuar në jetën e përhershme të ahiretit. Andaj mos vdisni duke qenë mëkatore, pa vepra të mira. Sepse kur të dilni para Allahut ankimi dhe përgjërimi do të jetë i kotë. Si rrjedhim i kësaj, sa e sa njerëz në ditën kur do të dalin përpara Allahut do të kenë dëshirë për tu kthyer edhe një herë në këtë jetë, për ta kaluar tërë jetën në përkushtim, adhurim dhe mbështetje në Allahun. Kështu që fytyrat e këtyre njerëzve që do të përgjërohen do të jenë të nxira që i pret dënimi i rrebet i Allahut. Prandaj luteni Allahun që mos të jeni nga këto krijesa që e kanë merituar hidhërimin e Tij. Lutuni sa më shumë, sepse lutja e mbanë njeriun të lidhur në rrugën e drejtë ashtu siç e mbanë shtylla shtëpinë. Lutuni sa më shumë sepse zëri mi i ëmbël dhe më i bukur te Allahu është zëri i atij që lutet. Andaj lutuni Atij që t'ju pranoj lutjet, shpresoni tek Ai sepse ua plotëson dëshirat.

Përfundimisht, dijeni se kjo jetë është e shkurtër. Dijen se kjo botë është si mashtues i afërt dhe i rrezikshëm që u afrohet atyre që i pëlqejnë ato që gjinden brenda saj. Dijen se kjo botë është vrasës i të dashurve të vetë. Andaj ruajuni dhe bëhuni të kujdesshëm mos devijoni. Dijen se bollëku i kësaj botë sjelle fatkeqësi dhe sprova të mëdha, ndërsa lidhshmëria më të medoemos të qon në dështim. Dijen se i mençur është ai që e le kurse ai që e merr atë do të jetë i humbur. Dijen se i mençur dhe i ditur është ai që i frikësohet asaj me çka e frikëson Allahu dhe ai që e ka llogaritur mirë që se shpejti do të ndahet nga kjo botë. Mos ija lejo vetës të jesh prej të humburve dhe prej atyre që kundër vetës tërhoqën hidhërimin e Allahut.

Mos harroni se: “Mëshira, kënaqësia, dhe dashuria e Allahut është vetëm mbi ata persona që sa më shumë e kujtojnë Atë”.